

ČASOPIS SPOLEČNOSTI PŘÁTEL STAROŽITNOSTÍ ČESKÝCH V PRAZE.

Časopis vydáván jest pouze členům Společnosti a to zdarma. — Expedice jest na Král. Vinohradech, Hálkova tř. č. 68. nové.

Číslo 2.

Vydáno v květnu 1895.

Ročník III.

K stoletým narozeninám Pavla Josefa Šafaříka.

Obr. 1. Pavel Jos. Šafařík (nar. 1795., † 1861.).
Snímek původní fotografie. Majetník p. prof. Martin Hattala.

Oceniti obsáhlou činnost, v pravdě titanskou, a nastiniti třeba krátce, ale svědomitě význam tohoto veleducha dnes ještě nelze. Poctivý vlastenec, básník, překladatel, hluboký badatel ve starožitnostech slovanských, filolog, přední slavista v plném slova smyslu, jeden ze sloupů, na nichž zbudována byla jednota národu slovanských, to vše vyplňovalo velikého ducha Šafaříkova.

K zaokrouhlení miniatury této dodáváme, že velikému duchu jeho odpovídala mohutná postava, s výmluvnými, vždy živými a jasnými lícemi. Jeho veselou a sdílnou mysl poznali přátelé Jungmann, Kollár, Palacký, Presl a j., klid a velikomyslnost jeho nepřátelé, které dovedl odzbrojiti pohledem. Podobiznu jeho dle věrné fotografie přinášíme na obr. 1., obr. 2. pak jest snímek dopisu, který psal drahému příteli J. Kollárovi z Nového Sadu dne 28. června roku 1832. Žil v své době a rozuměl jí, nelpěl strnule a jednostranně jen na své práci vědecké; všimal si pilně i života národního, do toho i zasahoval, pro ten i trpěl, rovněž i pro své vyznání evangelické.

Největším důkazem lásky k vědě i národu a velikolepým podnikem jsou jeho „Slovanské Starožitnosti“ díl I., které zbudoval v nedostatku hmotném a v pronásledování s nasazením všech sil ku slávě všeho Slovanstva.

O ceně díla tohoto svědčí několik překladů. On vynesl z bahna historických bludů a lží množství perel, jež dnes ozařují gloriolou nezapomenutelnou hlavu. On jediný měl sílu, aby zdvihl oponu, zakrývající jeviště pravěku slovanského.

Nemenší ceny jest jeho „Slovanský národopis“, dnes bohužel jen odborníkům známý. Zasluhoval by nového vydání, jako „Starožitnosti“.

Druhý díl „Slovanských Starožitností“ měl pojednávat o mravech, obyčejích, náboženství, právech, jazyku, písmě, uměních a vědomostech starých Slovanů. Ale k tomu nedošlo.

Šafařík zesnul 26. června r. 1861. a pochován byl na evangelickém hřbitově karlínském. Náhrobek jeho v těchto dnech opravený spatřujeme na obr. 3.

Dotkli jsme se v náčrtku tomto arci jen toho, co z činnosti jeho spadá do našeho programu.

Ve společnosti všeho druhu přednáší se nyní o životě Šafaříkově. Perutná slova s pochvalou vyslechnou posluchači, jdou domů, a je konec oslavě. Nebylo by snadno po takové přednášce pamatovali nějakou hřívnu na skoupení rozptýlené korrespondence Šafaříkovy pro museum království Českého? ¹⁾

Šafařík dal základ ke sbírce slovenských písni národních, jež rozmnovená od J. Kollára a J. Benediktího vyšla tiskem v Pešti ve dvou svazcích r. 1823. a 1827., po letech vydal „Slovanské Starožitnosti“ a pak „Slovanský národopis“. Pracoval o životě starých Slovanů, pracoval v národopise, v starožitnostech.

¹⁾ Jmérem správního výboru vzdávám díky p. univers. professoru M. Hattalovi za propůjčení podobizny Šafaříkovy, p. Adolfu Paterovi, bibliothékáři musea království Českého za dovolení fotografovat dopis téhož, a konečně p. E. Sichravovi za zdařilou fotografií náhrobku. »Společnost«, majíc dobré na paměti žádoucí oslavu Šafaříkovu, obrátila se na nejpřednější odborníky naše, aby v cyklu přednášek promluvili o něm k mladší generaci. Blížší ohlášení bude v denních listech.

Bratislavský Míček, P. Kollárovi:

M. 28 červ. 1832.

Předrahý Míček! Je mi až a v ujmu zdravímu gřeši scházet
zají, jak je vše strachujete. Dovšán, že se to bývá poléhají,
a celé podá. Nejí ani ginec je přesvědčovat, ani ginec.
Když jsem žil v obecnosti Žemianské, pokud tam měl
rozehnání scházet: do Nového roku ovšem všecky
tak hoda — kde roha — kde blána.

Což ten řebec a Žatecanské Bratislavu z toho dle
čeho má opět se vrátit a ožít? Fábry! mu sice rádi
aby čapo na myší picanjal mnoho střídávalo: Sol,
ve francouzském městě Janos cynamon, ne poset ani
extremum vidender & ihu obrat! — Oběti všichni
ají, zjistíť by i výjimky do hledání a výprávě nejdřív.
Složka všichni by řečena byla i: což zdejší až to ato
aneb hodinky! Máme ginec průčí a počí píšťaly,
bav. Nedávno ho hawkat, vydýl, posunýlati,

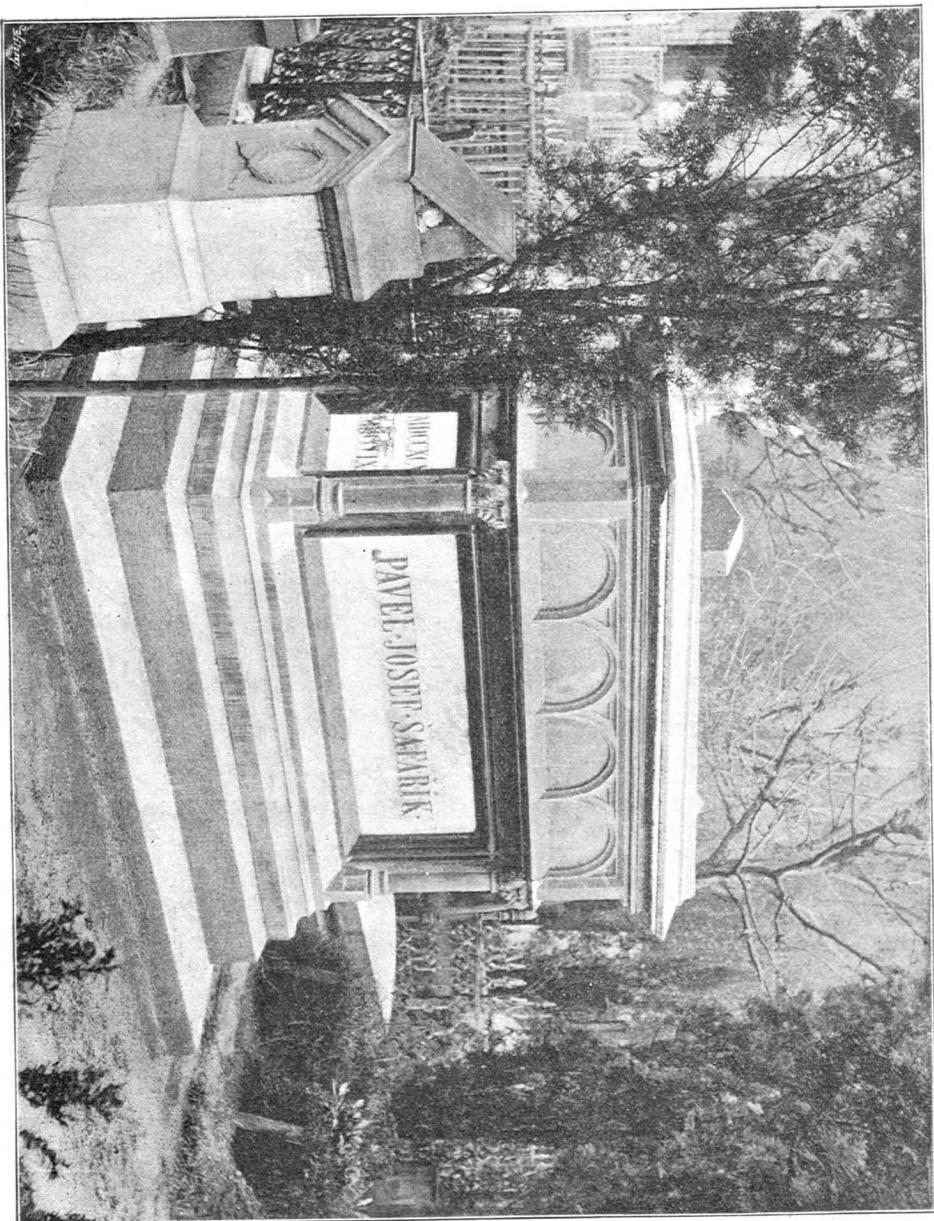
Tu kouzlo společnosti zde již zde prodal, a po
výje pokotonové město, zdejší i: ja všechny ginec po
slané věci: což na přijetíhočí čeká, aby
Mám to postati až u. Někdo vás přivede, i
že to bývá zaváděno hude.

Tu' pouze sládávám. Ale te už vysvětluji až
zdeka ze výjimky všechny! A především poklope
pracovní říp. — Do Žatecanského hor, klasického
a t.d. často významná a tam se zotívají.

Jaké až klasické. Někdy si, že Mám bývá
objevit, když už jsem význam. Míček se dokáže,
a všecky. Mám význam. Míček se dokáže

Obr. 2. Dopis Šafaříkův Kollárovi ze dne 28. června 1832.

Obr. 3. Náhrobek Pavla Jos. Šafáříka na evangelickém hřbitově v Karlových Varech.

Šafařík narodil se 13. května r. 1795. v horské vesnici Kobelárově na Slovensku, nedávno slavili jsme stoleté narozeniny jeho a v týž týden otevřena národopisná výstava českoslovanská, tedy jen ukázka toho, co Šafařík chystal se napsati o celém Slovanstvu vůbec.

Národopisná výstava českoslovaňská v Praze.

Veliké dílo národní vybudoval lid z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska v podobě národopisné výstavy českoslovanské na též místě, kde v r. 1891. ukázal celému vzdělanému světu, jaký pokrok učinil za sto let. A dnes týž lid předvádí tam obraz svérázný, představující vlastní život se vším, čeho k němu potřebuje, se všemi radovánkami od kolébky až do hrobu.

„Národ sobě“ dočkalo se výstavou třetího vydání. Bez subvence státní, toliko pomocí sněmu království Českého a vždy obětavého lidu vrůstal podnik výstavní, až konečně dne 15. května t. r. výstava byla slavnostně zahájena.

Přes 220 odborů venkovských pracovalo pilně na přípravách k důstojnému obeslání výstavy. Nejlepší průpravou k přehlédnutí a výběru obrovského materiálu byly a vydatně posloužily krajinské výstavky, jichž počet přesahuje pál druhého sta. Činnost byla usilovná, prostředky slabé. Vady a nedostatky nese výstava na sobě patrně. Než doufejme, že vše bude napraveno ještě tohoto měsíce. Kritika neuprosná jistě přijde a lépe jest, již nyní potírat všude vše, z čeho by mohla vzniknouti. Končíme řádky o výstavě pro toto číslo, abychom v příštím čísle mohli podati již některé zajímavé ukázky z celku bezvadného, vědecky propracovaného aspoň do formy dobré.

(Pokračování.)

Některé lékařské prostředky na Skutečsku.

Příspěvek k prostonárodnímu lékaření od *Jana V. Svobody z F.*

Jak lid našeho skutečského okresu léčí různé své choroby, o tom napsal krátkou statí p. E. Čermák. Toto „Vesnické léčení v okolí Proseče na Skutečsku“ četli jsme v Českém Lidu r. 1892.

Již od několika roků zaznamenávám vše, co spadá v tento tak důležitý odbor, abych částečně pak naznačiti mohl, jak lékaření prostonárodní mezi lidem oním bují, na jaké výši stojí, jak je rozšířeno a jaká přednost dává se mu před léčením lékaře. Mohu směle říci, že neznám druhého koutu ve východních Čechách nad tento, jenž má i dědičné své „kurýrky“, které „kulírují“ lid náš ode všech nemoci, uměním svým se tají a jen svým dětem je svěřují. Znám baby zažehnávačky, kořenářky, hádačky nemoci různých pomocí

moče nemocného, muže pomáhat při různých chorobách lidských i nemoci domácích zvířat.

V statí této chci pojednat toliko o některých prostředcích lékařských, kterých se užívá k uzdravení. Jsou to především částky zvířecí.

Zaječí sádlo. Komu usazuje se v měchýři močový kámen, utluče si suchý černý kořen a prášek smíchá se sádlem zaječím; masti tou potře papír jehlou probodaný a přiloží „flastr“ na ledviny.

Žabí sádlo. Má-li kdo znení v uších, rozpustí něco žabího sádla a naleje do ucha. Zučení za několik hodin přestane nadobro. Rovněž tak působí i tuk z mravenčích vajíček, která též usušená, utlučená a s nápojem vypitá dobrá jsou „pro větry“.

Kočičí sádlo dobré jest k hojení strupů na hlavě. Hlava „se myje“ vlažnou vodou a sádlem tím namaže.

Sádla vepřového užívají na Skutečsku k zahojení různých nemocí a „znamení“ na těle. Kdo má „bole“, natrhá tučného mužíku (rozchodníku), utluče, smíchá se sádlem a přiloží nabole; místo rozchodníku dávají také „sviňský“ kořen na prášek utlučený. Kdo tak činí, vole ztratí. Také svízel se sádlem smíšený sezené vole brzy. Kdo si ováže krk nití, kterou byl umrlec zašíván, ztratí vole do tří dnů. Rovněž pomáhá vlna s ovce, pozůstalá na trávě. Z té usouká se šnůrka, „když jde měsíc dolů“, otočí se devětkrát kolem krku, nosí se 9 dní a pak se pustí po vodě. Kdo má dnu v kostech, radí mu, aby utlukl pář jalovcových zrn, trochu semence, smichal to se sádlem a tam, kde dna „stojí“, v temple třel. To pomůže. Také proti otevřeným ranám je sádlo dobrým prostředkem. Rána se třikrát víinem dobře vymyje, pak se vezme smolná louč, rozštípne se na konci a sádlo tam vloží; potom se zapálí a drží nad vodou. Mast, která takto vyteče, sebere se s vody, potře se jí kousek plátna a „flastr“ tak připravený přiloží se na bolest. Kdo má hlavu „kysovou“ nebo „luptovatou“, utluče si diviznový kořen s plody vraního oka („jahodky“), svaří to se starým sádlem, myje hlavu a tou mastí namaže ji.

Husí sádlo smícháno s utlučeným listím bezovým a slezovým vyžene božec dětem a bolesti břicha.

Týž účinek dělá **slepíčí sádlo** s lebedou a slizem. Květ a listí chebdí usmažené na sádle slepíčím pomáhá od bolesti břicha a jest dobré i na otoky.

Výtečným prý prostředkem lékařským je **jelení loj**. Které dítě má „ohniparu“, připraví se mu tento prostředek. Dá se rozmočit do kořalky trochu škrobu, pak se usuší a na prášek utluče. Prášek ten směsi se ještě se žloutkem na rendlíčku do červena, až povstane z toho „mazání“, kterým se „ohnipara“ na hlavě za tepla namaže a práškem tím ještě zasype. To se opakuje, až se dítě vyhojí. Jelení loj čistí také plíce a hojí prsa, ale lépe prý uživati čerstvých škvarků jeleních, než sádla; rovněž pro prsa dobrá jest připravená **jelení krev**.

Avšak i krev kozlí je prý dobrým prostředkem lékařským. Komu jest těžko na prsu, vezme živé raky, dobré je vymyje, osuší a

utluče na kaši, pak smaží je s májovým máslem, procedí do sklenice, přidá kozlí krve nebo octa a v teplém pivě užívá.

Žluč dravých ptáků smísená s kolirium a do očí nakapaná rozhání bělmo oční a mrákotu.

Koho bolí břicho z nadýmání nebo větrů, spálí „kůtko“ od „sviňské nohy“ až zběli, prášek z toho užívá s bílým víinem, v němž se dříve vařil rmen. To jistě pomůže.

Kdo má na hlavě strupy, myje si ji vodou, v níž se vařila slezina.

Také kus mázdry nebo skopového žaludku se na drobno rozkrájí a s olejem rmenovým smaží. Hotové a trochu vychladlé přiloží se na bříško dítěti, aby hryzení pominulo.

Strupy a liše je hojí tuk z hlemýždě. Týž hojí rány na hlavě a odhalené kosti, když celý hlemýždě smíchán byl s myrrhovým olejem a přiložen na ránu.

Komu hnijí játra, užívá tohoto prostředku: Zabije se stará černá slepice, játra z ní se ustrohuje a vinným octem polijí; pak se to procedí šátkem a z rána a na noc užívá. Někdo také dříve játra usuší a pak strouhá, ale účinnější jsou čerstvá. **Polévka ze slepice** je výtečná pro slabé nemocné a pro souchotináče. Dnu střevního hojí **polévka ze starého kohouta**, v níž vařil se osladič, kmín luční i krámský, vlašský kopr, anýz, semena planého řapáku a zázvor.

Proti píchání v srdci užívá se dolních zubů štiček, které se na prášek spálí a s čímkoliv vypijí. Také jelení roh dobrým je prostředkem tomu, kdo sobě naříká, že má horkost v prsou. Roh se spálí a vypije se ho trocha s něčím. Prášek z jeleního rohu s octem vypity moží v dětech škrkavky.

Z koňských hnátů připravuje se olej na provalenou dnu takto: Několik hnátů se utluče, vloží do hrnce dole navrtaného, dobre přikryje pokličkou a obmaže hlinou. Hrnec postaví se nad druhý prázdný, do země zakopaný. Kolem hrnce vrchního se topí, hnáty se rozpalují a tuk kape dírkou do dolního hrnce. Olejem tím maže se provalená dna. Někteří radí přiložiti ještě šalvějový list.

Velmi důležitým prostředkem v lidovém lékaření jest **vejce**. Bilek s utlučenými kuličkami kálesovými dává dobrý „flastr“ na pupek, aby zastaveno bylo plynutí břicha; prášek z ambrošky jedený s vejcem na měkkou uvařeným ostří z ruky; pěna z bílků, již se zrak potřel, odejmá mu horkost a bodání; také rozetřený bielek se zeleným pelyňkem na oči je výborný; ve vodě té smočí se houba nebo čistý hadýrek, přiloží na oko a nechá se na něm přes noc; ráno již necítíme bolesti. Kdo má závrať, smíchá řapánek, myrrhu, vaječný bielek a arabskou gumu, dá na kousek plátna a přikládá na čelo. Bilek z čerstvého vejce ve hmoždíři s teplým luhem protlučený pomáhá od luptů na hlavě, když si lid nás vodou tou hlavu myje. Také se usuší a pak roztluče žloutek i bielek vaječný na prach,

dá se k tomu trochu másla, tekuté smýly, kousek vosku a spolu se to rozpuští. Mastí tou namaže se hlava s ohniparou. Někteří přidávají k tomu sladký luppen. Jiný prostředek proti ohnipaře, v němž také přidán žloutek (u nás žloudek), viz napřed při jelením loji! Také čertovo h.... s vejcem měkkým požitě zahání kašel a hojí plíce. Vejce na měkkoo upečené, požité s práškem síry, jest dobré proti dušnosti. Kdo chce míti zvučný hlas a je sýplavý, nabude ho, vypije-li čerstvé vejce s kouskem myrrhy. Také mázdra pod skořápkou dobrá jest na otevřenou ránu.

Kdo má řezavku, užívá v nápoji utlučené skořápky holubich vajec s mechem, rostoucím na střechách.

Lid na Skutečsku velmi často užívá k léčení mléka. Kdo by si nad neštěstím zoufal, vlasy rval a bědoval, mohl by pozbyti rozumu. Aby se to nestalo, podojí hospodyně krávu, čerstvé mléko vlije do vína a přilije třikrát vodu, která teče proti východu, dá do toho tolitu, pokropí nemocného a dá mu napiti; pak smočí ve vodě té čisté hadříky, přiloží jeden na hlavu, druhý na pravou nohu a třetím sváží se k sobě ruce i nohy, aby nemohl sebou hnouti, tak nechá se do druhého dne a s pomocí Boží mu to pomůže.

Myslil bych sám, že tím svázáním nohou a rukou ubožák bolesti by musil notně vystřízlivěti, že by myšlenky na neštěstí ustoupily bolestem, které by povstávaly...

Aronový kořen v mléce vařený o dejme prý kašel. Suchý kašel ukrocuje a zahání zase semenec v mléce vařený.

Užitečné mazání na prašivinu dětskou je smetana a prášek z utlučené chvojky. Také možno chvojku ve smetaně vařiti a hlavu prašivou potírat. Proti chrlení krve užívají škrobu se smetanou. Týž prostředek utišíuje suchý kašel a uzdravuje souchotiny.

Velice zdravou je také syrovátká. Syrovátku pijí souchotitní a ti, kteří mají tihu na prsu. Také při dávení dávají syrovátku se skořicí a s růžovou šťavou. Dávení je pak bez bolestí.

Také koží mléko je dobrým prostředkem proti chrlení krve, když se ho užívá s bukvicemi. Kdo si namohl žaludek, vezme koží mléko, ovčí bobky čerstvě a řafrán, svaří to dohomady, procedí a užívá. Potočníkového semene rozetřeného v kožím mléce, v němž bylo dříve uhašené rozpálené kamení křemelové, užívá se proti červené nemoci.

Velikou úlohu v prostonárodním lékařství na Skutečsku hraje — mléko ženské. Myrrhový olej s ženským mlékem smíchaný hojí bolavé a oteklé oči. Štava pelyňková a růžová s mlékem ženským smíchaná mírní bolest očí, krev a bělmo rozhání. Bělmo sežene také utlučený hřebíček, smíchaný se ženským mlékem. Jsou-li porušeny blány mozkové, dělávají mast ze ženského mléka, smýly borové a jedlové, prášku z bukvicového listí a j. Z toho všechno obdrží tuhou směs, ze které dělají malé kuličky a močí je týden v mléce ženském. Pak je uschovávají pro potřebu ve dřevěné nádobě.

Dobrým lékem je našemu lidu **nové máslo**, zvláště májové.

Kdo má na hlavě strupy, maže si ji novým máslem a zasypává utlučeným tabákem. Slez ve víně uvařený, pak vytlačený, utlučený a v májovém másle smažený, dá se na kastrolek, přidá se k tomu trochu dřevěného oleje, kadidla a žloutku vaječného a na husto se to uvaří; mastí tou luptovatá a hnisová hlava se maže, aby se uzdravila. Svrab vyhojí prý ručnický prach a sůl s rozhrátým novým máslem. Proti dušnosti dávají vařenou nebo smaženou cibuli s máslem „putrovým“. Máslo, v němž popenec byl smažen, je dobré proti píchání v prsou a v srdci. Kdo nemůže močiti, radí se mu, by usmažil na másle křenový kořen s vínem a přiložil na láno a na měchýř, to prý pomáhá.

Důležitými prostředky lékařskými jsou: **lejno, bobky a trus**.

Lejno kravské s cibulí smísené pomáhá lidu našemu od vodnatelnosti břicha; lejno oslí suché, kafr a štáva ze „sviňského“ ořechu neb jitrocele dává „flastr“ na čelo, aby se krev z nosu zastavila. Krev zastaví také rozpálená cibule a lejno prasečí, které na cibuli tu se přiloží a pára vede do nosu. Komu spadlo v krku, dávají utlučené žaludy a pepř do lejna „psovského“ a tím potírají „čípek“.

Holubí trus, snětivá pšenice, lněné semeno, vše vařené ve víně a přiložené na vole, je dobrým prostředkem, aby vole se ztratilo. **Ovčí bobky**, o nichž již zmínka se stala, dávají se také do masti na otoky, již připravuje lid z pivních kvasnic, popence, jalovcových zrn, lněného semena a jeřábich listů. Kdo nemůže moče udržeti, užívá rozetřených **kozích bobků** ve víně.

Z krátké této črty poznáváme, že zaječí, žabí, kočičí, vepřové, husí a slepičí sádlo, žluč dravých ptáků, slezinu, loj a krev jelení, krev kozlí, sviňská noha, koňské hnáty, skopový žaludek, hlemýžď, živý rak, slepice a její játra, starý cohout, vejce slepičí a mravenčí, skořápky vajec holubích, různá mléka, máslo, smetana, syrovátky, lejna, trus, bobky, zuby štíky a roh jelení nesměly by scházeti, kdyby sestavována byla lidová lékárníčka našeho obyvatelstva na Skutečsku. K tomu musil by být přidán med, jakožto výborný prostředek při nejrůznějších nemozech, různé oleje, ocet vinný, víno, které přidávají lidé skoro do každé masti, sůl, cukr, všechny léčivé bylinky, koření — a byla by lékárníčka skoro úplná. Myslím, že i jinde na základě tohoto článečku mohli by doplniti své lékárny lidové, neboť bude asi mnoho s jinými kraji společného, co jsem zachytíl v této statí a napsal z lidu zase jen pro lid.

O středověkých pečetech.

Sestavil a vyobrazeními opatřil *Vojt. Král z Dobré Vody*.

a) Pečeti panovnické a zemské.

Od nejstarší doby veřejné listiny různého druhu, vycházející z knížecí kanceláře, bývaly stvrzovány přivěšením pečeti panovníkovy.

Osoby vznesenější neužívaly ve starší době svých vlastních pečetí, žádajíce knížete, bylo-li jim třeba, aby stvrdil listy vyšlé od nich pečetí svou, což bylo zároveň i schválením.

Nejstarší známá pečeť panská soukromá u nás jest páně Vítkova z Prčic (předka pánů z Rožmberka) z r. 1220., chovaná v archivu

Obr. 6. Pečeť svatováclavská velikého soudu zemského.

orlickém. Kromě veliké pečeť (úřední) panovníci měli i své menší pečeť (osobní). Pečeť velké (královské, *Sigillum regium*) králové čeští užívali teprve po korunovaci, listiny vydané před tím na zboží a jiné věci zemské, pečetěné pouze „sekrytem“, měly závaznost toliko osobní pro pečetitele, nikoliv u nástupců jeho.

Král sliboval v mnohých případech, že po korunovaci vydána bude za ni listina jiná, pod pečetí královskou, z čehož vidíme, že jí přiřčena byla jediná platnosť u věcech veřejných.

Pečeť královská slula i větší nebo dvojitá, protože skládala se (počínajíce od Vladislava I.) ze dvou otisků na líci i na rubu

(pečet mincovní). Je-li na přední straně její panovník na trůně pod korunou, s žezlem v ruce vyobrazen, jmenuje se taková pečeť též „majestátem“.

Pečeti královen českých nedochovaly se všechny, ač-li všecky královny měly své pečeti.

Nežli budeme popisovati pečeti panovníků, dlužno zmíniť se o staré pečeti zemské, zvané svato-Václavské, kterouž panovníci přivěšovali vedle své pečeti královské, když kromě sebe zavazovali i zemi veškeru.

Ač Palacký v „Dějinách národa českého“, díl I. část 2. str. 134. při roce 1219. výslovně se zmíňuje, že Přemysl I. listině, svědčící pa-peži Honoriovi III., kromě královské své i tuto pečeť zemskou s obrazem sv. Václava přivěsiti dal,¹⁾ lze dle způsobu ryby broncového typaru (obr. 1.), podnes zachovaného, s jistotou souditi, že jest původu mnohem staršího a jen proto zničen nebyl jako jiná pečetidla králů po jich úmrtí, poněvadž ho bývalo používáno v podobných případech i od pozdějších panovníků vedle „majestátů“.

Tato pečeť zemská jest kulatá (obr. 6.). Spatřuje se na ní postava sv. Václava v kroužkovém brnění a s přílbou na hlavě, v jedné ruce štít, se starým znakem zemským — orlicí — a korouhev držíc, v druhé pásku s nápisem.

Kolem hlavy jest gloriola s nápisem „S. Wencezlaus“. Opis či legenda zní † S. IUSTICIE : TOCIVS : TERRE SC̄I WENCEZLAI DVCIS BOEM.

Ostatní viděti z vyobrazení samého.²⁾

1. Pečeť knížete Vladislava I. (1109.—1125.)

Dvojitá pečeť, jejiž vyobrazení přikládáme, jest na pergaménové listině z roku 1115., chované v univerzitní knihovně pražské. (Obr. 7.)

Jak tehdáž bylo zvykem, přitisknutá jest s obou stran pergamenu a to do vosku kdysi bílého, nyní ovšem po 780 letech zhnědlého.

Na lici s opisem: WLADAZLAVS · DE · GRATIA · DVX · BOEMORVM spatřuje se podoba vévody Vladislava jedoucího na koni, držící v pravici prapor, odznak to panovnický, v levici pak normanský štít.

Hlavu jezdce kryje šišatá přilba.

Nikde není ještě stopy po heraldické výzdobě. Na rubu pečeť viděti jest sv. Václava sedícího na trůně; hlavu má nepokrytu, ozdobenou gloriolou.

¹⁾ Sigillo nostro (t. j. krále Přemysla I) speciali, cum sigillo communione regni Bohemiae, videlicet sancti Wencezlaui quia comites nostri speciali non utuntur in facto communione.

²⁾ Budíž na tomto místě vzdán dík sl. knihtiskárně F. Šimáčka, která ochotně zapůjčila cliché pečeti z Dějin krojů od Dra. Č. Zibrta, I. Viz tamže str. 112., 117.

Prapor, jejž světec třímá v pravici, a normanský štít, jež drží levicí, podobají se praporu a štitu zobrazeným na lící pečeti, leda že tu štít je okrajem ztužen a ve středu svém opatřen hrotom (puklý).

Opis (legenda) zní: † PAX · DVCIS · WLADZLAI · IN · MANV · SCI · WENCEZLAI.

Vladislav I., syn Vratislava II., byl třetím knížetem, jenž dosedl na trůn český porušením řádu starešinského. Bořivoj II. r. 1100. dosedl pomocí německou proti právu, neboť nejstarším byl Oldřich Brněnský. Ještě větším bezprávím stal se knížetem Svatopluk Olovoucký, vypudiv násilím Bořivoje r. 1107. Dosáhl tenkráte stolce přispěním i bratra Bořivojova našeho Vladislava, jemuž slíbil na to nástupnictví.

Svatopluk zahynul r. 1109 rukou vrahovou v ležení ve Slezsku, kdež pomáhal Němcům proti Boleslavu Křivoústému. V ležení sou-

Obr. 7. Pečeť vévody Vladislava I. z r. 1115. (líc)
z archivu univ., $\frac{3}{4}$ skutečné velikosti.

hlasem obecným zvolen byl bratr Svatoplukův Ota, ale doma zatím v Praze šlechta prohlásila se pro Vladislava. Ota ustoupil dobrovolně, Vladislav byl nastolen.

V prosinci téhož roku za nepřítomnosti knížete, Bořivoj dobyl Prahy pomocí Viprechta Grojského, švakra svého. Vladislavu však přitáhl ku pomoci císař Jindřich V., Bořivoje v Rokycanech bez soudu zbavil trůnu a dal odvésti na hrad Hamrštejn v Porýní, odkud teprve po 6 letech vrátil se na svobodu. Vladislav postoupil vládu Bořivoji z lásky r. 1117., sám spokojiv se Zálabím, avšak zase panování zabil ho již 16. srpna r. 1120.

Vladislav I. byl dvakráté ženat, a to nejprve s Rejčkou, dcerou hraběte Jindřicha z Berku, rodu markrabí Burgavských, po druhé s Rejčkou, markrabinou z Vohburka.

Vévoda Vladislav I. zemřel 12. dubna r. 1125. a byl pohřben v klášteře kladrubském, jejž sám založil. Synů měl tře, Vladislava,

Obr. 7. Pečeť vévody Vladislava I. z r. 1115. (rub)
z archivu univ., $\frac{8}{4}$ skutečné velikosti.

Děpolta a Jindřicha. Vladislav r. 1140. došel tránu otcovského, r. 1156. ozdoben jest korunou královskou. Vladislav I. je předkem všeho potom královského rodu Přemyslovců. Byl v celé řadě Přemyslovců jeden z nejlepších a nejušlechtilejších.

(Pokračování.)

První a druhé vydání Veleslavínova „Kalendáře Historického“.

Napsal Dr. Jaroslav Bidlo.

(Dokončení.)

II. Srovnání qualitativní.

Již v titulním listě praví Veleslavín o vyd. B, že „to všecko znova rozšířeno“. Že slůvko „znova“ není náhodné a zbytečné, objeví se z dalšího. Dle mého mínění vztahuje se ku změnám v kvalitě spisu.

1. Vyd. B jest nadepsáno: „Kalendář historický. Krátké a summovní pojmenování...“ Vyd. A nemá slova „summovní“. Ani toto slovo není nadarmo v titulu. Veleslavín slovy „summovní pojmenování“ rozumí obširnou a důkladnou zprávu o nějaké historické události s vypsáním příčin i následků, zprávu, jež tvoří uzavřený celek, jakousi malou, stručnou monografií. Kdežto ve vyd. A přestává pravidelně na krátkém a suchém zaznamenání nějaké události a jen zřídka o něčem šíře vykládá, rozvádí ve vyd. B zhusta zprávy pod jednotlivými daty podané do šíře a délky. Takovýchto „summovních“ zpráv má vyd. B mezi svými 4293 zprávami 2169, kdežto vyd. A mezi 2177 jen 538.¹⁾

2. Rovněž tak Veleslavín nepraví zbytečně v titulním listě vyd. B: „přidány jsou víry a paměti hodné historie“ proti vyd. A: „některé paměti hodné historie“. Ve vyd. B Veleslavín k potvrzení oněch „víry“ hodných historií dovolává se často přečetných pramenů. Ve vyd. A jmenuje jen 33 prameny, ve vyd. B 247. Ony 33 prameny cituje ve vyd. A na 131 místě, z nichž však 81 místo náleží bibli. Ve vyd. B cituje 247 pramenů na 5260 místech, z čehož na bibli připadá jen 170 míst.

Ve vyd. A dovolává se pramenů: Beda 87. 94, Cedrenus 94. 312. 374. 375, Censorinus 250, Cochlaeus 228, Crantius 130, Cromer 170, Eber 74, Epiphanius 51. 375. 376, Eusebius 127. 375, Fabricius 172, Hájek (často), Chrysostomus 375, Josephus Flavius (často), Macrobius 250, Nicephorus 175, Onuphrius 59. 86, Palmer 93, Plutarchos 182. 289, Suetonius 237, Mistr Nymburský 171. 193, bulla Pia II., Polonica historia 170, Calendarium Philippi.

Ve vydání B zastoupeny jsou zejména tyto prameny: Annales Franciae (4krát), Aventinas (51×), Balaetus (5×), Beda (6×), Benther (135×), Bonfinius (7×), Borek (33×), Brotufus (4×), Buchanan (7×), Bucholcer (404×), Cedrenus (14×), Codicillus (67×), Codoman (18×), Cochlaeus (95×), Cosmas (41×), Crantius (6×), Cromer (31×), Curaeus (24×), Cuspinianus (51×), Cuthen (128×), Chronicon Arct. Regionis (5×), Chronicon Aulae Regiae (54×), Chronicon Mansfeldense (96×), Chytraeus (28×), Decius (15×), Diaconus (4×), Dubravius (4×), Eber (240×), Eizinger (17×), Epiphanius (4×), Eusebius (16×), Fabricius (25×), Fincelius (10×), Franciscus Pragensis (22×), Frank Sebest (5×), Hájek (762×), Historia Husii (6×), Historia Pragensis (23×), Hondorius (7×), Hyperius (4×), Josephus Flavius (24×), Jovius (15×), Junctinus (47×), Justus (42×), Krenzheim (132×), M. Laurentius (45×), Lazius (5×), Leovitius (5×), Livius (5×), Lupacius (351×), Manlius (57×), Měchovský (171×), Melanchthon (10×), Monumenta Altivadensia (24×), Munsteri Cosmographia (10×), Nauclerus (41×), Nigrinus (8×), Olomucensis (102×), Onuphrius (38×), Opera Husii (18×), Palmer (4×), Parolipomena Cosmae (39×), Platina (20×), Plutarch (10×), Pulkava (27×),

¹⁾ Příklad viz v obou vyd. k 10. březnu ve zprávě o narození Ferdinanda I. Ve vyd. B je zároveň krátká zpráva o celém mládí až do nastoupení jeho v Rakousích.

Regino (4 ×), Saurus (8 ×), Scultetus (10 ×), Selneccer (27 ×), Sigebert (8 ×), Sleidanus (63 ×), Sleidani Continuator (5 ×), Sturm (6 ×), Suetonius (5 ×), Surius (63 ×), Aeneas Sylvius (48 ×), Sixt z Ottersdorfu (5 ×), Tritemius (5 ×), Vilém Tyrský (4 ×), Urspergensis (30 ×), Vercerius (8 ×), Vita Caroli (4 ×), Zřízení zemské (21 ×).

Kromě toho cituje Veleslavín ve vyd. B četné genealogie, na 380 místech nějaké rukopisy (MS), jichž však bohužel blíže neoznačuje, a 12 náhrobních nápisů (ku př. *inscriptio in templo Litomericii* str. 293. a j.).

Konečně dovolává se i některých privilegií městských a j. (ku př. *Privilegium N. Msa Pražského* z r. 1348, *Vysazení kolleje císařské* r. 1399 a j.), jichž originály snadno mohli mít v rukou.

Viděti jest, že vyd. B založil na velmi rozsáhlém materialu, byť i mohly být některé pochybnosti, užil-li přímo všech pramenů citovaných.

3. Obsahem liší se valně od sebe předmluvy obou vydání a vstupné básně, ale rozdíly tyto nemají pro nás velké váhy.

4. Důležitější jest srovnání obou vlastních kalendářů historických, čili jednotlivých zpráv mezi sebou.

Tyto liší se 1. stylem — doslově stejných jest velmi málo; 2. udaji chronologickými, a to buď a) nesouhlasí v letech i v datech, buď b) neshodují se jen v letopočtech, anebo c) jen v datech.

Tak ad a) ku př. Volba Alžběty Anglické ve vyd. A klade se k 15. lednu 1559., v B k 16. listopadu 1558. Bitva u Chlumce v A k 12. březnu 1126., v B k 18. únoru 1127. — celkem 12 podobných případů.

Ad b) neshodují se v letopočtech 62 zprávy.

Ad c) neshodují se v datech 93 zprávy.

5. Kromě toho jsou v obou vydáncích nezřídka zprávy nejen v podstatě stejné, ale i doslově téměř znějící, v některých však jednotlivostech přece se rozcházejí. Tak ku př. dle A (str. 131.) Jiří z Poděbrad byl korunován na radnici staroměstské, dle B (str. 249.) v kostele sv. Víta; dle A (str. 73.) platil r. 1362. strych žita $\frac{1}{2}$ kopy grošů, pšenice 24 groše, ječmene 24 groše, dle B (str. 139.) téhož roku byl strych pšenice za 35 grošů, ječmene za 25 grošů. Podobné zprávy nesouhlasné shledal jsem celkem 24.

6. Jednotlivé zprávy obou vydání liší se svým uspořádáním; na př. ve vyd. A i B k 14 květnu r. 1316. jest zpráva o narození Karla, ve vyd. B na témž místě jest zároveň zpráva o jeho křtu a zavezení na Křivoklát, vyd. A však má zprávy tyto až ku 30. květnu. Podobných příkladů jest řada.

7. Ve vyd. B věnuje Veleslavín obzvláštní pozornost sněmům českým, jichž seznam přidává ke konci, a datům ze života vynikajících mužů českých, zvláště svých vrstevníkův. Podal tu 202 data toho druhu, kdežto ve vyd. A pouze 26.

8. Ježto kusé zprávy kalendáře mnohdy neuspokojují čtenáře, hledí Veleslavín ve vyd. B nahraditi tento nedostatek tím, že čtenáře odkazuje na jiné příslušné knihy historické, z nichž lze nabytí lepšího

poučení, z nichž i on sám čerpal. Nejraději odkazuje ovšem ke kronicí Hájkové, pak k Aeneáši Sylviovi, Dubraviovi, Bucholcerovi, k své Politii historické, ke Změzení zemskému a j.

K témuž účelu odkazuje čtenáře i na jiná místa svého kalendáře, kde příslušné zprávy dotyčné místo doplňují, čehož ve vyd. A zhola nečini.

Vše to svědčí o zjevné snaze Veleslavínově dílo své dle možnosti zlepšiti.

Ještě lepším svědectvím této pokrokové snahy vyd. B jsou stopy jakéhosi vědeckého smyslu a kritiky, s nimiž se nesetkáváme ve vyd. A. Jeví se to tím, že:

1. Veleslavín nařázaje v pramenech svých různé udaje chronologické, nebo rozličné zprávy o téže věci, klade obě vedle sebe; nechává čtenáři rozhodnouti, co je lepší, ale dává různým způsobem (ku př. že klade jistý udaj na 1. místo) na srozuměnou, k čemu jeho mínění se kloní.¹⁾

2. Jindy zavrhuje udaj vyd. A a přijímá jiný, přesvědčiv se, že prvý byl mylný.²⁾

3. Jde ještě dále a zřejmě vytýká chyby svým pramenům.³⁾

Ačkoli ve vyd. B jest patrný u Veleslavína jakýsi takt vědecký, přece není si úplně vědom, jak by si měl počítati. Ač jest namnoze zcela zřejmo, že nesouhlasí s prameny svými, ano i polemisuje s nimi, přece není s to, aby udaj nebo zprávu dle vlastního mínění mylnou úplně zamítl. Tak ve vyd. B k 3. březnu r. 1415. klade zprávu Cochlaeovu, že Hus utekl z Kostnice, ale byl chycen. Hned na to však polemisuje s Cochlaeem a Reichenthalem, ježto „v historii se nachází, že mistr Jan hned předešlého roku 25. dne listopadu jat byl v Konstanci a dán do vězení... potom odtud převezen do kláštera 2. dne ledna. A takto jest toho dne z hospody své utikati nemohl ani do vozu pana Jindřicha Lacemboka se skrývat, jakž ten Oldřich Reichenthal poznamenal.“⁴⁾

Často vypomáhá si, klada tutéž zprávu dvakrát k různým datům;⁵⁾ ku př.: zpráva o svatbě Friedricha Barbarossy s Beatrixí Burgundskou čte se k 17. máji 1156. a 18. máji 1152. a v. j. —

Z tohoto srovnání obou vydání vysvitá, tuším, dosti jasné, že mezi oběma vydáními „Historického kalendáře“ jest rozdíl velmi značný.

¹⁾ B str. 19. k r. 1055. 26. r. 1093., 39 r. 1510., 41. r. 75., 79. r. 1252.; 95. r. 1322., 125 r. 1263., 135. r. 1369., 146. r. 1402., 149. r. ?, 172. r. 1478.; dále str. 175., 177., 181., 185., 187.—189., 197., 222. atd.

²⁾ A str. 1. r. 380., B str. 1. r. 383., A 3. r. 103., B 7. r. 105.; A 7. r. 1284., B 15. r. 1283. (správněji); A 9. r. 1431., B 18. r. 1433. (správněji); A 12., B 23. (808.); A 13., B 24. (372.); A 24., B 26. (30.); A 17., B 30. (395.) atd. Mám v zásobě celou řadu dokladů.

³⁾ B k 6. lednu, B k 6. únoru, k 15. únoru, 13. březnu, k 24. březnu, k 26. březnu, B 196. k $\frac{7}{4}$. 1348., B 272. $\frac{19}{5}$ 1439., B 341. $\frac{22}{6}$ 1370., B 311. $\frac{22}{6}$ 1371., B 369. $\frac{6}{7}$. 1415., B 376. $\frac{10}{9}$ 1252., B 426. $\frac{11}{8}$ 1190., B 439. $\frac{19}{8}$ 1471., B 454. $\frac{27}{8}$ 1346., B 502. $\frac{27}{9}$ 1270., B 592. (kde při zprávě o smrti Karla IV. díl: »Cuspinianus nedobře položil smrť tohoto císaře k XXVII. dni března, v čemž ho i jiní někteří následovali«) a j. — opět celá řada dokladů.

⁴⁾ Podobně v B 114., A 130., a B 247., B k 13. říjnu 1409. a j.

⁵⁾ Může to být také leckde jen nedopatřením.

Quantitativně jest vyd. B mnohem rozsáhlejší než vyd. A nejen vnějším objemem, nýbrž i vnitřním obsahem. Některé části jsou záplna nově přidány, jiné značně rozšířeny. Vyd. B jest vydání rozmnožené.

Co se týče quality, patrný jest ve vyd. B pokrok veliký proti vyd. A. Ačkoli zůstává jméno stejně, má přece vyd. B ráz velice odchylný od vyd. A. Všude jeví se ve vyd. B snaha autorova podatí spis o mnoho lepší než bylo vyd. A. Všude zříti jest hojnost oprav nejen po stránce vnější i vnitřní, ve správnosti a spolehlivosti jednotlivých zpráv a údajů. Vyd. B jest vydání opravené.

Jest otázka, jaký účel sledoval Veleslavín při vydání rozmnoženého a opraveného vydání svého „Kalendáře historického“, lépe řečeno, proč a v jakém směru rozmnožil a opravil vyd. B?

Účel vyd. A vykládá Veleslavín v „Předmluvě k pobožnému a křesťanskému čtenáři“, kde zcela nelíčen a prostě rozpráví o užitku kalendáře historického a četby dějin věbec. Ve „Věnování“ praví výslově, že kalendář svůj vydává pro „sprostný lid obecný“ — a tomu odpovídá celý ráz oné předmluvy. Vyd. A má být spisem prostonárodním, jenž má šířiti znalost dějin v nejširších vrstvách.

Naproti tomu ve vyd. B zmíněná předmluva jest vynechána. V celém vyd. B není stopy něčeho podobného, ba naopak jest patrn, že vyd. B chce být více, než spisem prostonárodním. Vyd. B jest mnohem objemnější a pečlivěji upraveno — peněžní cena jeho zajisté byla značnější, než cena vyd. A. Celou svou úpravou čini dojem knihy určené za ozdobu pro nejlepší knihovny, činí dojem vydání „skvostného“.

Okolnosti, že Veleslavín ve vyd. B čtenáře často odkazuje k jiným spisům pro důkladnější poučení, dokládá se často bojných pramenů, při různých udajích chronologických a i jiných vede si kriticky a vědecky,¹⁾ svým pramenům chybou vytýká — svědčí, že kniha tato určena byla spíše pro vrstvy intelligentní, neboť vše to pro „sprostný lid obecný“, který ku př. k jiným spisům v „H. K.“ udávaným nemohl přijít a jich ani většinou neznal, nemělo smyslu.

Jest tedy patrn, že vyd. B jest kniha určená hlavně pro vrstvy vzdělané a zámožné, a především zvláště pro odborné historiky, jimž má být jakousi příručkou.

Vyd. A jest slabý pokus napodobití spisy podobné jinde se objevivší (ku př. Eberův Kalendář), ale vyd. B může se jim směle po bok postavit, ono nad ně i vyniká v mnohém.

Vyd. B je zároveň obrazem stavu tehdejšího studia historického v Čechách, neboť Veleslavín jest bývalý professor dějepisu na vysokém učení pražském, jeden z předních historiků českých své doby.

Vyd. A a vyd. B jsou dvě různé redakce téhož spisu. Chce-li kdo z Veleslavínova „Kalendáře“ čerpati, není jednostojno, kterého vydání užije. Lépe jest sáhnouti vždy po vyd. B, a vyd. A netřeba užiti věbec.

¹⁾ Ovšem pouze cum grano salis lze tak říci.

Na stopách stezky chrudimsko-letovické.

Podává Karel Hovorka.

Od vsi Lubné na Litomyšlsku severozápadním směrem k Budislavi, kolmo na údolí říčky Desinky, táhne se stráň, zvaná Hůry. Potůček, tekoucí pod Hůrami do Desinky, tvoří blíže svého ústí údolí, v němž lidé ukazují hráz kdysi mlýnského náhonu, níže pak kopeček zvaný „židův“ a od tohoto sto kroků dále „hradisko“. Údolím vede vozová cesta, po které dle paměti starců vůbec za stara se jezdívalo přes Lubnou k Poličce.

Pověst vypravuje: Kde je nyní znáti mlýnský náhon, stával mlýn, na „židově kopečku“ židovská krčma. Údolím pak vedla stezka na Moravu samými lesy, po které zdejší zeman Toulovec se společníky dojízděl do Moravy na loupež. Koně prý dal pozpátku kovati a dovázel na nich zboží uloupené. Tenkráte (před r. 1400.) bylo v údolí hlučno. V židovně scházela se veselá společnost loupeživá. U mlýna byly hluboké sklepy, v nichž Toulovec skrýval zboží a peníze. Než všeho do času. Na jedné výpravě Moravané přinutili Toulovce k útěku a pronásledovali jej do Čech. Toulovec prchal stezkou k domovu. Vypravuje se určitě, že Moravané táhli za ním k Lubnému (Újezdu),¹⁾ pod Hůry, k Proseči, kdež Toulovec jim ušel přispěním Prosečských. Nepřátelé zažehli ze msty Proseč, mlýn pod Hůrami a v Lubném jeden statek, který se ukazuje dosud.

Tolik pověst.²⁾ Patrně z ní, že lesem pomezným šla od Proseče (blíže Litomyšle) do Moravy stezka. Lid jmenuje tyto body: Poličku, Lubný, Hůry, Proseč.

Jak známo, šla stezka trstenická od Prahy Polabím, pak přes Vraclav, Litomyšl, Svitavy a Letovice k Brnu.³⁾

U ní jmenuje J. Hraše odhočku od Letovic přes Svojanov, Bystré, Poličku a Střítež k Trstenici.⁴⁾

¹⁾ »Lubný Újezd« neprávem slove nyní »Lubná«. Lid vynecháváje část »Újezd«, říká správně dosud: »do Lubného«, »v Lubném« na rozdíl od »v Desné«, »na Desnou«, »v Borové« a j. Mylně je tudiž také mínení H. Jirerečkovo (Pamatky arch. II. 28.): »Má se za to, že »Újezd na Lubném« je nynější Hor. a Dol. Újezd.«

²⁾ O Toulovcovi čteme i v Jelínkově Historii města Litomyšle I. 232. až 254. — Prohližeje farní knihu pamětní v Mladcově u Litomyšle, psanou farářem V. Novákem na začátku nynějšího století, dočetl jsem se, že historik moravský, Boček, sám žádal pisatele, aby pověsti o Toulovcovi vyvracel jako mylné, an prý on, Boček, v historii moravské dopátral se o Toulovcovi jen zpráv chvalitebných. Dojízděl prý Toulovec na Moravu, ne však na loupež, ale proti loupeživým Uhrům. Bylo by zajímavovo pátrati dále, aby snad očistěno bylo jméno muže, který na Litomyšlsku žije v paměti lidu jako škůdník a loupežník, ač jinak učinil mnoho šlechetného. — Red. Doporučovali bychom vzít Bočka a tím začít. Tendenční žádost jeho jest příliš podezřelá a přispěla by jistě při critice textů Bočkových k rozmožení dokladů o jeho falesech.

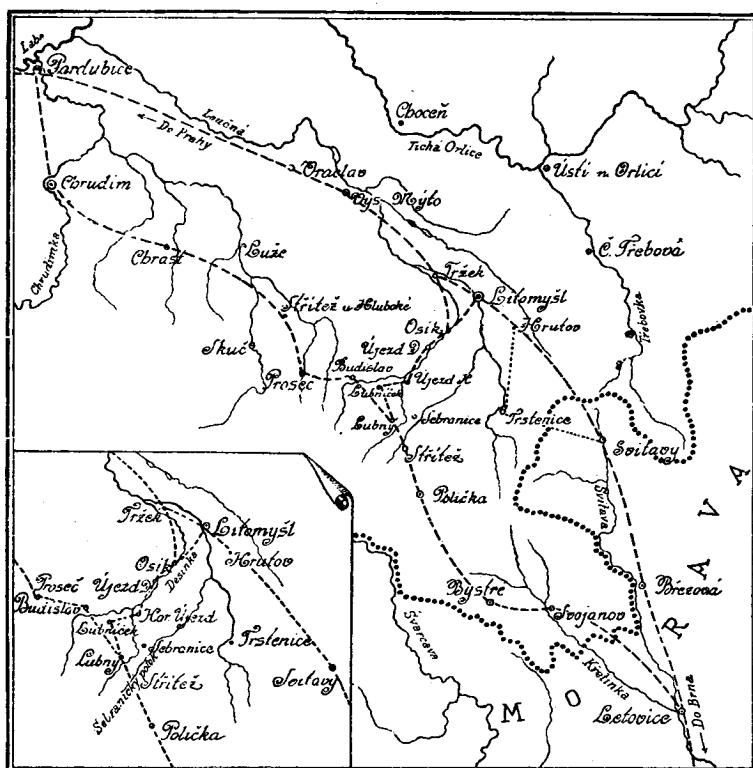
³⁾ Zajímavovo je, že směrem této starodávné stezky našich předků byla vyměřována první česká dráha (státní, stavěná r. 1845.).

⁴⁾ J. Hraše: Stezky zemské, str. 35. Místo Trstenice říká se na Litomyšlsku všeobecně Střenice.

Od Litomyšle vedla pak, jak soudí Hraše, pobočná cesta ku Stříteži u Hluboké, Skuči, Chrastu, Chrudimi, kde z mostu clo se vybíralo, k Pardubicám.¹⁾

Všimneme-li si nyní „stezky Toulovcovy“, zdá se být přirozenou spojkou mezi Stříteží u Poličky a Stříteží u Hluboké, i obdržíme tím přímou cestu od Chrudimi k Letovicím. (Viz vyobr.)

Stezka tato vznikla snad později než trstenická, ač na stáří ukazují starobylá jména: Střítež a Proseč.²⁾ Dosud lidé v krajině

Stezka chrudimsko-letovická. Kreslil Vojtěch Král z Dobré Vody.

zdejší, chtějíce naznačiti něco velmi starého, říkají: „To je staré juž jako Proseč.“ Patrně je osada tato nejstarší ze všech okolních. Také byl na polích mezi Lubným a Stříteží (u Poličky) nalezen malý ka meuný mlat s otvorem (při stezce?). Je to prvný nález toho druhu.

¹⁾ J. Hraše: Stezky zemské, str. 38.

²⁾ Pečeť stará Střítež u Poličky znáčí tři stromy a širočinu. Snad znázorňuje původ této osady, vzniklé v lese pomezném na mýtině ku střežení stezky. Též jméno Proseč značí prosekany les asi pro stezku.

Lid zdejší nezná ho pode jménem „kamene hromového,“ jako v kraji, kde více se jich našlo.

Toulovec užíval stezky ve stol. 14., však cesta tato je mnohem starší. Je přechodem jmenovaným do Moravy u Poličky.¹⁾ Pověst vypravuje též, že nejprvnější počátek Poličky byla krčma a kovárna, stojící na místech nynější poličské lékárny.²⁾ To jsou výmluvní svědkové pro stezku.

Též vypravuje se v Lubném, že zdejší „horní hospoda“ byla za stara slavná, neboť stála prý při cestě jdoucí tudy od Brna ku Praze! Nesouhlasí-li naše stezka s pověstí? Cesta tato známa a bylo jí užíváno dosud dlouho. Tak prý i císař Josef II. jeda po ní, stavil se v „horní hospodě“ v Lubném. A Rusové tálali ve válkách napoleonských také směrem této stezky z Moravy do Čech. Zhusta se vypravuje dosud o nich v Lubném a okolí.

Stezka chrudimsko-letovická měla valnou důležitost. Nadjížděl si jí kupci (hosté) od Prahy k Brnu jedoucí. O důležitosti strategické pak svědčí, že Přemysl II. zakládaje r. 1265. město Poličku, měl na mysli opevniti tuto cestu proti nepřátelům, hlavně proti Uhrům, kteří v polovici 13. stol. do Moravy i do Čech činili vpády. A byla to jmenovitě tato stezka, vedoucí hustým hvozdem pomezným, kudy tálali. Zajímavá je v té příčině poznamka výše již jmenovaného faráře V. Nováka v pamětní knize mladočovské. Týž cestoval r. 1822. krajinou bystřiskou do Moravy. V širém poli blízko Bystrého ptal se sedláka jakéhosi, byla-li v těch místech před časy nějaká srážka válečná. „Ó ano!“ zněla odpověď. „Tu proháněli Češi, naši předkové, Uhry, do Čech se deroucí. U Bystrého na ně zraky a meče si zbystřili, u Poličky dali jim poličky, u Sebranic je sebrali, až je dobrali.“ Jest to arci jen prostonárodní výklad, jaké známe odjinud z okolí skutečných, známých bojišt.

Mezi stezkou chrudimsko-letovickou a trstenickou lze sledovatí příčku od Lubného (Újezda) k Lubněčku, Hornímu a Dolnímu Újezdru, Osíku a Litomyšli. Lubněček, též Podlubněček zvaný, je částí Hor. Újezda, na potoce lubenském. Údolím tohoto vinula se cesta k Újezdům, poříčím Desinky buď k Tržku (k tržišti?), neb odbočila od Osíka přes návrší k Litomyšli. Tomu nasvědčuje pověst o Dolním Újezdě, že nejprvnějším stavením v této obci byla kovárna (nyní č. 195.), stojící při cestě zdejším údolím. Opět výmluvný svědek, neboť krčmy a kovárny byly důležity u cest šírými hvozdů.

Stezka od Stříteže u Poličky ku vsi Trstenici,³⁾ zdá se být mylna, a to tím spíše, protože stezka trstenická, jak se zdá, ani nešla přes dědinu Trstenici.⁴⁾ Ani poloha krajiny nenasvědčuje tomu.

¹⁾ Adámek: Chrudimsko str. 5.

²⁾ Hájek: Polička, str. 1. — Kromě toho nalezen byl v Dolním Oujezdě u mlýna kamenný mlát s otvorem, veliký mlát kamenný na Hrádku a kamenný klínek v Trstenici.

³⁾ J. Hraše: Stezky zemské, str. 35.

⁴⁾ J. Šimek: O stezce Trstenické Výroční zpráva c. k. střední školy v Litomyšli r. 1884.

Spíše dala by se mysliti cesta od Stříteže přes Sebranice údolím potoka přímo ke Hrutovu, starobylé to bráně zemské.

Než, vratme se na stezku chrudimsko-letovickou, do údolí pod Hůry mezi Lubnou a Budislaví. Tu při potoce stával mlýn, v jehož sklepích prý jsou skryty Toulovcovy poklady. Dosud ve stráni zná i stopy, jak tu kopali robotníci, hledající poklady. Stalo se tak před lety k rozkazu hr. Waldsteina, pána litomyšlského. Nenalezeno nicého. Jen pasák jakýs našel kdysi u mlýnského náhonu část kola palečního.

Jdeme po potoce dále. Údolí se šíří, stráně se zvyšují. A tu, za „židovým kopečkem“, zvedá se prostřed údolí skalnatý vršek, jež lid jmeneje „hradisko“. Se tří stran má stráně strmé, nepřistupné, s jedné strany je na ně pohodlný výstup, ba urovnané na jednom místě kameny zdají se být částí cesty na vrchol. Zde lámáno bylo před lety kamení, tak že těžko je pátrati po zbytcích nějaké stavby. Zbývá jen jméno. To vysvětluje lid, že bývala tam před lety „ohrada“ pro zvěř. Však ztráci-li tím slovo „hradisko“ svůj význam, nebo místo svůj původ? Nebylo-li tam ochranné sídlo při stezce? Snad „ohrada“ vznikla později na „hradisku“? Těžko je vysvětlovati.¹⁾ Svědkové lidští, kteří tam žili v dobách dávných, zašli za obzor dějin, a les, jenž šumí tam po stránicích krásného údolí, i ten kolikátým je pokolením tehdejšího starého, širého hvozdu pomezného.

Příspěvek ke zprávám o Táborských na Třeboňsku.

Podává *Theodor Antl*, úředník archivu v Třeboni.

Roku 1442. byl k ukončení sporů mezi panem Oldřichem z Rožmberka a Táborskými zvolen za ubrmana pan Hynek Krušina ze Švamberka, a při té příležitosti byly ovšem z obou stran předneseny všecky stesky a stížnosti, bylo ukázáno ke všem útiskům a křivdám, které byly páchaný. Tak vznikl hezký rejstřík vzájemných obžalob a výtek, nebot peccabatur intra muros Illiacos et extra.

V těchto authentických, protože pečetí pána Hynkovou stvrzených žalobách děje se častěji zmínka jak o Třeboni samé, tak zvláště o vesnicích, patřících k panství třeboňskému anebo na blízku jsoucích, a tyto porůznu roztroušené zmínky chceme zachytiti. Časově ovšem nepatří veškerá ta gravamina do jedné doby, avšak, poněvadž máme přesné udaje chronologické pouze u několika málo kousků, vřadíme ty ostatní prostě před r. 1442.

V prvé řadě touží Táborští na Pešíka,²⁾ hejtmana pana Oldřicha z Rožmberka na Třeboni, že zjímal jich služebníky v úmluvách křesťanských, když šli z Rakous, nepřátelům poškodivše, a že jim všecko

¹⁾ Záslužno bylo by, kdyby nově zřízený musejní spolek v Litomyšli, jehož první kroky tak slibně jsou, rádně prozkoumal hradisko.

²⁾ T. j. Pešík z Bělé.

pobral, a vedle toho i zbroji, a že je vězil k své vůli těžce na mnoho neděl. Žalobu tu hleděl Pešík oslabiti výrokem, že Táborští jezdí často kráte do Rakous a vždy na zpáteční cestě škodí lidem páně (t. j. pana Oldřicha z Rožmberka), a proto že tak učinil.

Dále žaluje Táborští, že Habart se Zikmundem, sjevše s Třeboně s jinými, porazili jich sousedy, Prokopka a krejčího Jíru, když jeli k nim na jarmark, a dali je na Vítoraz; a tam je musili (Táborští) z vězení vyvaditi.

Se strany pana Oldřicha pak se vytykalo Táborským, že r. 1438. sjevše s Táboru jich služebníci, zloupili Vaňka a Handle, městěniny z Třeboně, na svobodné silnici, když jsou z trhu ze Soběslavi zase šli domů, a že jim vzali po sukni a do ostatka je svlekše, jim pobrali kabáty i hotové peníze, dvě kukle, jeden samostříl a dvoje opásání s jinou zbrojí, kteráž k samostřílům přísluší, — a dále na ně žaluje, že městěnina z Třeboně, jménem Ondráčkovi na den Božího těla vzali na svobodné cestě, když jel z Třeboně do Buděovic na jarmark, sukna barveného za 200 kop.

Táborští pak stěžovali si dále do Oldřicha z Rožmberka, že Bolochovec, jeho hejtman na Soběslavi, k jich vlastní veliké škodě i jich lidí, Petřka Kojákovského s jeho tovaryši celou zimu přechovával. Bolochovec ovšem tomu odpíral, pravě, že když jest Kojákovský z Uher přijel, byl sice na Soběslavi dobrou chvíli, však že trávil na svůj groš a neškodil nikomu. Ale když jsou pak Táborští, zvláště Frambergéř, jedouce z Němec, hledali jeho doma (v Kojákovicích), chtice jej jít, a nenalezše jeho, zbili mu mateř jeho doma a obloupili ji, tu Petřík, zvěděv to, zapřísáhl se, že se nad nimi pomstí. Však pokud byl hostem na Soběslavi a ještě deset dní po odjezdu odtud musil po přání Bolochovcově tento svůj úmysl odložiti.

Pan Oldřich žaloval zase na Táborské, že sjel na sv. Jiljí s Táboru Matějka s 15 koňmi a loupil jeho lidi v Mladošovicích, vzav jim dva kabáty a jinou zbroji k tomu, dále, že když jeli Táborští z Němec, Ondra z Kojákovic s jinými pojali koně jeho člověku z Šalmánovic, — pak že jedouce (Táborští) z Lipnice, vzali jeho člověku koně, a toho člověka jali a jej na Táboře věznili. Dále jest zapsáno v rejstříku vin Táborských, že když jeli do Němec a leželi ve vsi Dvorce u Třeboně pod vedením Svojšovým, strávili lidem obili a nezaplatali je, — a, že když jeli (Táboři), majice 70 neb více koní, z Rakous, ženouce krávy a vězně sedláky nesouce, tu sobotu po sv. Petru vohnali do Štěpánova, do vsi pana Oldřicha z Rožmberka, (se) s koňmi i s dobytkem k jednomu člověku, toho v jeho domu zavřeli i s jeho čeledí, sami tam vládli, pili a jedli, píci trávili jak se jim líbilo a za to nic nedali.

Neméně se jim kladlo za vinu, že r. 1438. o budějovickém jarmarce sjeli služebníci Táborští s Táboru, jmenovitě Vyzek s jinými, a že obloupili rychtáře z Přeseky, vzavše mu vše, co k jarmarku vezl, — dále že zajali dobytek v Břilicích a v Lužnici, — a že, když tu sobotu před masopustem jelo 20 koní s Táboru do Němec, na zpáteční cestě zloupili lidi pana Oldřicha z Lomnice, ze Slovenic a ze Smržova, když šli z Budějovic z trhu. Také

jali Táboři, jedouce z Němec, faráře z Lomnice a vzali mu koně, pravice, že by nerozdával pod oběma způsobama; a kněz farář přijim přece nikdy nebrání, aby chodili do Stráže vedle kompaktát, — loupili po domech v Zálší, Bukovště a v Borkovicích, — pak v sobotu po sv. Jiljí zředše pěši s Táboru, Hubka s jinými jich služebný, obloupili na svobodné cestě formana z Veselí jedoucího do Soběslavě, — vzali Liškovi z Řípce koně a herku, — a konečně, když jeli (Táborští) z Němec za vedení Chúsníkova a přijeli na den sv. Václava do Suchdola, vši to pana Oldřicha, tam škodu lidem na pivě i na jídle i na jiných věcech, zvláště v hamru, učinili.

Abychom však z této převahy žalob pronesených proti Tábor-ským nedospěli k nesprávnému úsudku, že snad jen oni byli zlí, a pan Oldřich že byl nevinným beránkem, postačí, tušíme, uvést pouze fakt ten, že ve svém pokoji na Krumlově naváděl služebníka svého Srlína, by se přičinil, „aby ten chlap Padeřovský¹⁾ byl otráven“, a když Srlín odvětil, že takovým věcem nerozumí, učil jej připravování jedu, řka: „Dámť sennečko č(e)ryvě a skla benátského, a to zetřeš; a ty pak zpuosob žábou zemskú a zsuš ji, a potom ji zetři na prach a směs to spolu. A bývají-li u něho které vladky, zjednaj to u pernicích anebo v jiném pokrmu anebo u pití, ať sě jiným vedle něho dostane.“ A pokračuje ve své řeči, pravil: „I mámť já jednoho Němce v Rakúsiech, ježto umie také ty tráveniny připravovati. A to jim zjednáme ve dvú drajlinkách vína a šikujem jim na Thábor po formanech, ať to víno pijí. A to znamenie bude: ktož to víno bude pít, že sě jím ústa ospú a potom sě zpadají, a tiem jě snáze uváleme.“

Ukázka tato, myslíme, postačí úplně k vystížení povahy Oldři-chovy!

Drobné zprávy.

Pohár Jana Šlechty ze Všebrda. Ve sbírce básní latinských Bohu-slava z Lobkovic »Farrago poematum«, jež vydal r. 1562. Tomáš Mitis, čtěme na str. 161. poetický list Bohuslavův, j-mž provází dar svůj, pohár, věnovaný příteli Janu Šlechtovi: *Plerii fontis lumen, quo vate superbit Albis, et Ausonium provocat Eridanum, accipe Mnemosynon dilecti, Sslechta, sodalis, accipe sincerae pignus amicitiae. Nec, quia parva damus parvi, nos despice dantis, sed metire animo munera nostra, precor. Dent alii Scythicas pelles, Pariasque columnas dent aurum et Tyria vellera tincta manu nos cithara insignem Phoebum, Musasque canoras et iunctam ferimus Pallada Mercurio argumento operis cupimus tibi nempe placere et vati vatum nomina magna damus quod si ruricolae donato vomere gaudent, si venatorem retia missa iuvant placentur. Superi modico si thuris honore tu quoque paunes consule, quaeaso, boni.* Přidává pak vydavatel: *Scyphum intelligit auratum, qui habetur adhuc (— 1562.) gurimae, in cuius laterum concavitatibus miro artificio sunt expresse IX Musae una cum instrumentis, quae ipsis attribuuntur. In operculo vero effigiat sunt Phoebus cum cithara. Pallas cum Gorgone, Mercuriusque cum virga et talaribus.*

J. V. Š.

Národopisný spolek, který patrně nezná správré definice národopisu, utvřel se na sklonku minulého roku ve Vídni pod jménem »Verein für öester.

¹⁾ T. j. Mikuláš z Padařova, vlastař Táborštích.

Volkskunde« místo správného »Völkerkunde«. Spatřujeme v tom zůmyslné zatahování politiky do vědy a jako takový nemůže očekávat od nás Čechů příznadních sympatií, tím méně styků. Máme tedy již dva sobě velmi podobné spolky: jeden »na předělávání« dějin českých čili na dělání dějin Němců v Čechách, nyní pak »na dělání rakouského národopisu.«

B. S.

Národopisné museum českoslovanské, dle doslechu, stalo se předmětem úvah po našem venkově, a cím dále tím více šíří se heslo nedarovati »Národopisnému museu českoslovanskému« ničeho, leč zaváže-li se, že nepřijíti ni toho nejmenšího přes hranice země koruny české. Za důvod uvádí se nebezpečenství, brozící stejně při každém převozu památkám všeho druhu, ač po našem soudu nezáleží již na délce cesty, když předmět jest jednou na cestě. Kuratorium musea mělo by se záhy postarat o shodu s veřejným míněním, zvláště s četnými odbory národopisnými, které jsou dnes pány situace na hohatém poli národopisu našeho.

Hl

Památné zvony. V nevelké vzdálenosti od Hradce Králové jest vrch nyní zvaný obecře »kopeček«, ale dle Tomkova svědectví říkalo se mu druhdy »na Konstanci«, patrně na památku upálení Husa v Kostnici, neboť zde r. 1521. hradecký měšťan Lukáš Forman stavěti dal kostel na památku »mistra Jana Husi, mistra Jeronyma z Prahy a jiných věrných mučedníků českých, v naději Boží svatých« a r. 1530. učinil zakladatel téhož kostela nadání na kněze podávajícího pod obojí způsobou, a když dle smlouvy s panem Janem z Pernštýna poddaní lidé měšťanů hradeckých z vesnic Roudničky a Vysoké před tím do Opatovic příslušní, byli obráceni k novému kostelu, přešla povinnost obsluhování jich svátostí na faru sv. Antonína v předměstí mýtském města Hradce Králové. V domku při kostele Husové usadil se také jakýsi poustevník. Na pravo od kostela stojí dosud stará zvonice, ve které visí tři zvony, dva velké a jeden malý. Na prvním, největším zvonu jsou tato slova: »Jan III. Jakož Mojžíss Powyssił Hada Na Paussti Tak Ma Povyssen Byti Syn Czlowieka, Aby kazdy kdož Wieri Wnieho Nezahynul. Ale Mil Zivot Wiečni. Letha Panie MDCVIIIL Sylt Gest Zwon Tento Od Zwonarze Symeona W hradecy.« — Na druhém, jenž slit byl r. 1583. a určen byl na poušť ke kostelu sv. Jana Husi, jsou slova sv. a Husi nyní setřena. Nápis celý zní takto: »Léta panie MDLXXXIII tento zvon slit gest na pausst, k kostelu — Jana — Za prymasa P Martina Ceipa z Peclinovce a fararze K S° Antonina, knieze Girzihor Horzickeho od Elyasse Stodoly. W hradci za Richtarze Wisockiho Pavla Zbiehlíka Trzebeského Jana Meinowce.« — Třetí zvon jest novější, pochází z r. 1847. Odlitek obou prvních zvonů v sádře učinil p. Josef Stránský, prof. zdejší odborné školy pro výstavu králové-hradeckou r. 1894, načež byl uložen ve zdejším museu. A. Matuška.

Zprávy o spisech a časopisech.

Jan Košvanec přeložil z něm.: **Schematický návod ke studiu a popisu místa neb okrsku.** Sepsal a objasňující předmluvou opatřil Ant. Vrbka. V Třebíči. Nákladem knihtiskárny J. F. Kubeše. 1894. (Ve velké 8°, stran 16, cena 24 halíše.) Návod dělí se na 18 kusů: 1. Osada a její okolí, 2. Horopis, 3. Vodopis, 4. Podnebí, 5.—7. Přírodní bohatství se zřením k nerostectvu, rostlinstvu a zvířeně, 8. Spracování hmoty, 9. Obchod, 10. Doprava, 11. Vzdělání duševní, Ústavy vyučovací, Náboženství, Kostel a škola, 12. Politická správa a soudnictví, neb administrativní a exekutivní moc, 13. Umění, 14. Věda, 15. Společnost, 16. Člověk: a) dle své minulosti, b) počet obyvatelstva, c) povaha lidu, d) obyvatel dle zvláštnosti řeči své, e) člověk dle svého bydliště a způsobu života, f) člověk a jeho kraj, g) lidové názory o životě a přírodě, mravy, zvyky, hry, h) stav zdravotní, umrtnost, 17. Návrh na povznesení zdravotních poměrů, 18. Zvláštní konečné poznamenání.

Mír.

Václavek Matouš: **Moravské Valašsko.** Díl I. Na Vsetíně 1894. Str. 177. Lidopisných obrazů příspěvkem ke kulturním dějinám českým. Op-

sahuje po úvodu a předmluvě tyto články: Živnostenské poměry. Pláštěství. Obilí, strava a píce Pokrmy a nápoje. Tělesná i duševní povaha lidu valašského. Kroj. Vyšívání lidu valašského. Rok církevní. Bájeslovné bytosti. Přísloví, pořekadla a úsloví. Popěvky Kořalka a písničky pijácké. Zvyky a pověry O léčivých a čarodějných zelinách. Pranostiky. Pověry o pokladech. Do textu vloženo jest několik obrázků. Kdo zná potíže, které i u nás překážejí sběrateli, s radostí zajisté sáhne po knize, plného materiálu zajímavého a vybízejícího ke srovánání s naším. Spisovatel byl nucen vyslat ji nákladem vlastním. Snad to postačí aby zvláště odbery národopisné poznaly, že uspořádáním místních výstavek nezakončily svoje působení. Tu jest dobrý vzor k poctivé práci, a té jest také dosti, uvážme-li, jak málo lidí pochopilo a zodpovídalo národopisné dotazníky. Cena 90 kr. jest velice mírná.

V. R.

Václav Matouš nakreslil „**Obrazy ze života bývalých cechů řemeslnických na Vsetíně.**“ Tamže 1895. (Cástečný otisk z Opavského Týdeníka.) Nákladem vlastním. Str. 80 v 8°. Spisovatel seznamuje nás s cechy: kovářským, ševcovským, krejčovským, soukennickým a řeznickým l'rvní, kdo na Vsetíně provozovali pekárství, byli obchodníci potravinami, zvaní »hrstevníci«. Všeobecnou úvahou o řemeslech a dodatkovem o společenstvech zakončuje spisek, založený na památkách cehovních teprve z 18. století. Kdo se ujmé konečně jednou celého zřízení cehovního v naší vlasti. Dosud jest toho málo a přemnoží nemají již smyslu a porozumění pro zašlé cechy, jak vidno na výstavě národopisné, kde přece jen nedošlo k tomu, aby se cechy představily celé i se svými archivaliemi.

Hs.

Otázky a odpovědi.

Na dotaz náš po dřevěných zámcích odpověděli pp : Josef Cyterák, řídící učitel školy v Číčovicích, a Frt Hruška, c. k. soudní adjunkt na Zbraslaví.

Sbíráni kraslic, jež se mělo dítí dle návodu uveřejněného loni v tomto časopise, letos pak v denních listech a ve Věstníku NVČ. nemělo valného výsledku, ač zvláštní otisk návodu rozesán byl na četné spolehlivé adresy. Zaslali pp. Jos. Cyterák, řídící učitel v Číčovicích 12 vajíček, Jos Hnátek ve Vápenném Podole 7 kusů, Jos. Ruda, obuvník v Cerhenicích 16 vajíček velikonočních se šlehačkou a vzornými odpověďmi na dotazník, a Ant. Rulík, úředník cukrovaru v Zakolanech u Kralup 4 kraslice. Děkujíce srdečně ct. pp. dárcům, oznamujeme, že žádost naše vznesená již po dvakrátce ke Svatoboru o podporu na dokončení příprav našich k práci o kraslicích vyřízena byla nepříznivě. A proto: Pracuj každý s chutí usilovnou atd.

Prosím všech, kdož vědí, kdy a kde nosily ženy ve vlasech »trásnice«, jehlice s plohou oválnou nebo kruhovitou, obtočenou drátky, korálky a penízky. Ve mnohem podobají se fibulím, které v tomto časopise II. popsal Dr. Jindř. Matiegka. Bylo by dobré připojiti, byly-li doma vyráběny a vůbec vše, čeho se íze o nich dopátrati.

Redaktor.

P. T. pánum badatelům v oboru domácí historie!

Hodlaje napsati paměti města Nového Strašecí obracím se pro nedostatek místních dějepisných pramenů ke P. T. pp. domácím historikům se slušnou prosbou, by mi laskavě, kdyby při studiích svých něco o Novém městě Strašecí — ve spisech neb listinách nalezli — totéž oznámiti si nestížili, zač předem můj srdečný dík.

V Novém městě Strašecí, 24. března 1895.

J. U. C. Jindř. Michálek, kand. adv.

Ze Společnosti přátel starožitnosti českých v Praze.

Zpráva jednatele o činnosti spolkové za r. 1894., přednesená a schválena ve valné hromadě dne 10. března 1895.

Velecťné shromáždění! Jest mi potěšením, že mohu podat o činnosti spolkové za uplynulý šestý rok správní zprávu příznivou. Bylo pečováno o to, by Společnost našla pevnou půdu, aby bylo snahám našim zjednáno pole nejsířší. Ve výboru bylo uvažováno, jak rozšířit známost o našich památkách i přikročeno tedy minulého roku ku pořádání schůzí kočovních. První byla v Číčovicích dne 8. září, druhá pak v Hostivaři dne 4. listopadu 1894. Stručná zpráva o obou schůzích jest otiskena v našem »Časopise«, roč. II. str. 130. Morální i hmotný úspěch, se kterým se potkaly obě schůze, jest pobídou k dalším kočovním schůzím, neboť v nich vidíme jen prospěch a vztůst Společnosti. Máme za milou povinnost opětovati upřímný dík všem, kdož nám byli nápomocni, jak v Číčovicích, tak v Hostivaři. Při schůzi číčovické přijata rezoluce, aby se Společnost naše přičinila o záchrana hradu Okoře za spolupůsobení Klubu českých turistů, obecního zastupitelstva a čten. hosp. besedy »Okoř« v Číčovicích. Výbor jednal o věci několikrát, než k jejímu rozrešení nedošlo pro pokročilou dobu zimní. Také jest nutno jednak znaleckého ohledání Okoře, jednak zjednat si spolehlivých zpráv o právu majetkovém i o všech pracích, bez čehož nelze na záchrana ani mysliti. Utěšený ruch pro národopisnou výstavu českoslovanskou vyvolal i loni celou řadu výstav místních a krajinských. Naši Společnosti dostalo se od mnohých lichotivého pozvání k návštěvě; s povděkem zaznamenáváme, že při výstavě klatovské byly nám připraveny zcela zvláštní disposice, když by Společnost návštěvou zavítala. Jest jen litovati, že nebylo možno súčastnit se pro rozptýlenost členů. K četným výstavkám byly poslány ze Společnosti pozdravné dopisy, k výstavce v Kolci zapůjčeny i některé předměty, pokud ještě byly ve sbírkách našich, a vyslán tam delegát. Také poslán pozdravný dopis k založení okresního musea v Sedlčanech. Vlasteneckému musejnímu spolku v Olomouci vyslovena upřímná soustrast nad úmrtím šlechetného mecenáše Anatola hr. d'Orsaye. Výboru nastala i smutná povinnost projeviti městské radě ve Mšeně upřímný žal nad tragickým koncem jednoho z nejstarších a nejlepších našich členů, p. Frant. Stanisl. Hulicia. Při Vatikáne byla zřízena knihovna náhledná »Biblioteca di consultazione«, v níž budou ukládána a badatelům přístupna historická a kulturně historická díla všech národů. K žádosti, vyslovené c. k ministerstvem zahraničních záležitostí, odeslala i naše Společnost k tomu cíli veškerý své publikace, pokud nejsou rozebrány. Jest na velikou závadu Společnosti, že nemá dosud svých vlastních místností, kterými by mohla vládnouti ku své potřebě a v každý čas. Správní výbor měl tuto naléhavou potřebu stále na paměti a obrátil se ve věci té na slavnou radu král. hl. města Prahy se žádostí za poskytnutí některých místností v obecním majetku. Slavná rada městská vyhověla ochotně žádost naší, vykázavši Společnosti místnosti v býv. kasárnách v Lazarské ulici, ale za podmínek jí stanovených nebylo možno užiti místnosti. Vřelým podporovatelem věci naší byl městský radní pan Vladimír Pér, spolkový dozorce, i děkujeme mu vřele za tuto přízeň. V uplynulém roce pozvedla naše Společnost svůj hlas v příčné opravy Vlašského dvora na Horách Kutnách. Tamní zastupitelstvo obecní bylo upozorněno přátelsky a zcela věcně na nynější, zcela pochybenou přestavbu Vlašského dvora, všem Čechům tak památného a cenného i po stránce stavitelské; naši petici bylo žádáno, aby rekonstrukce odpovídala požadavkům, jichž jest vždy šetřiti při budově takového rázu, byť snad i trvala pro značnější náklad delší řadu let. Avšak jak dle skutečného ohledání celé stavby, tak i z odpovědi nás došlé lze znamenati, že přiblíženo více ke zužitkování Vlašského dvora než k tomu, aby byla zachována památka tato. Dalším krokem bylo, že výbor se obrátil k sl. radě kr. hlavn. města Prahy se žádostí, aby bylo pečováno o vytažení z Vltavy a o znovuzřízení sousoší sv. Františka a sv. Ignáce, jež byly povodní r. 1890.

strženy. Slavná rada městská, přihlížejíc k velikému nákladu, se kterým by tato práce byla spojena, zvláště když není známo, kde asi sousoší leží, oznámila nám, že bude možno opatřiti táz sousoší při nákladu značně menším dle zachovaných zbytků a fotografií. Našeho spolupůsobení bylo dožadováno z různých stran, tak byla Společnost žádána, aby opatřila znak Postupic pro výstavu v Benešově; s ochotou tak učinil p. Vojt. rytíř Král z Dobré Vody. Žádosti obchodního odboru Národopisné výstavy českovanské za vyslání delegátů vyhověno tím, že zvolen naším delegátem p. Josef Svoboda. Při slavnostní schůzi České akademie cís. Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění zastupovali Společnost P. T. pp. M. U. Dr. Jindř. Matiegka a J. U. Dr. Julius Nejedlý. Tím asi jest stručně nastíněna činnost vnější; potěšitelným však jest také nás život vnitřní, obrážející se ve schůzích členských a při vycházkách. Loni učiněny dvě vycházky, a to nepohodou dvakrát zmařená vycházka do malebného zámku v Troji, která byla konána konečně 3. června a dne 22. července vycházka do kláštera břevnovského. Obě setkaly se s velikou účasti pp. členů i hostí, a vycházky břevnovské súčastnil se i vzácný host z Rusi, p. prof. Križanovskij. Za výklad při obou vycházkách jsme pověděni ochotnému členu p. Antonínu Schillerovi, a pokud se týká sbírek břevnovských, též některým důst. pánum členům řádu sv. Benedikta tamže. Za ochotu, se kterou nám byla učiněna obě místa přístupnými, jsme díkem povinni p. cís. radovi Jos. Čermákovi a veledůst. konventu řádu sv. Benedikta v Břevnově. Členských schůzí, jež vždy byly spojeny s přednáškou nebo rozhovorem, bylo konáno celkem 13. Na programu jich byly tyto přednášky, provázené dle potřeby demonstracemi:

Dne 26. února: p. Ant. Schiller »Starožitné památky českého knihtisku a jejich význam.« Dne 28. května: p. Jan Soukup »Průvod mikulášský na Litomyšlsku počátkem tohoto století.« »Slavnost na uvítanou přednosti kraje prachenského r. 1840.« a »Staročeské pohádky (hádanky)«; dne 23. července předčítal týž »Některé ukázky ze selských rukopisů,« uchystaných do tisku; dne 22. srpna: p. M. U. Dr. Jindř. Matiegka »O keramice v dobách předhistorických«; dne 4. září: p. J. Soukup »O nástrojích jedem napuštěných« a přečten zároveň článek p. Jos. Petráka »Vodník na Lomnicku,« uveřejněný ve spolkovém »Časopise« roč. III. str. 4.—6.; dne 17. října: p. Dr. Boh. Matějka »O některých uměleckých památkách na Lounsku;« dne 26. listopadu týž »O uměleckých památkách v Cirkvici a u sv. Jakuba u Hor Kuten«; dne 3. prosince učinil p. Frt. Grimm rozhovor »O Vlašském dvoře na Horách Kutnáh.« Pan Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody neunaře pracoval ke zvýšení zájmu pro heraldiku a měl loni celkem 5 přednášek z toho oboru: dne 2. dubna »O vzniku a vývoji znaku království Českého«, dne 16. dubna »O znaku markrabství moravského a věvodství slezského, Lužice Horní i Dolní a o umístění těchto znaků ve znaku mocnářství rakouského«, dne 9. května »Heraldika, její počátky, literatura a heraldické společnosti jinde,« dne 29. října »O znaku a jeho součástech a jich podrobném popisu« (kdy p. J. Soukup též přednesl pojednání »Chození s klíbou ve Zhoři«) a konečně dne 12. listopadu dokončil p. Vojt. ryt. Král z Dobré Vody svůj výklad, počatý 29. října. Mám za zbytečno uváděti jednotlivé podrobnosti z konaných přednášek již proto, že stručným výtahem bylo by asi totva vyhověno a kromě toho některé z přednášek již jsou nebo budou uveřejněny v našem »Časopise.« Ocišuji se nyní u spolkového »Časopisu,« který jest pojítkem mezi členy. Dnes máme před sebou ukončené 2 ročníky. Stačí snad pouhé srovnání ročníku II. s I. k tomu by čtené shromáždění mohlo posouditi, jak »Časopis« pokračuje, a výbor, který byl morálním redaktorem, ponechává čtenému shromáždění tento úsudek. Jest jistó, že »Časopisem« naše Společnost seslila neočekávaně; toho přesvědčivý důkaz po lává zpráva pokladní. Za redakci jeho, ne nemamáhavou, náleží dík redaktorovi, p. J. Soukupovi. Velectné shromáždění! Jest zde člen, jenž svoji krásnou, příkladnou prací má lví podíl na II. ročníku »Časopisu« našeho. Touto prací svou, jakož i zajímavými a obsažnými přednáškami, jež samy tvoří skoro polovinu všech loňských přednášek vůbec, získal naši Společnost mnoho nových přátel. Tím, veřejnosti se vymýkajícím, vzorným členem jest p. Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody. Kdo z pp. členů bývali přítomni jeho přednáškám a vůbec všichni, kdož byli loni členy, uznají zajisté, jak mnoho jest jemu Společnost povinna; budiž p. Vojt. rytíř Králi z Dobré Vody za vše vřelý dík!

Také žurnalistika česká velice prospěla včeti naši; dík nás zvláště platí čteným redakcím: Čecha, České politiky, Hlasu národa a Národních listů za veškerou ochotu, se kterou popřály místa zprávám o naší Společnosti.

S bolestí zaznamenáváme, kterak minul. ho roku Společnost ztratila více členů než v jiných letech. Zemřeli tito přátelé naši: P. T. pp. K. Burian, mag. pharm na Smíchově, K. Z. Felkl, továrník v Roztokách n Vlt., Frt. St. Huliclus, měšťan ve Mšeňe, P. Karel Konrád, gymn. professor v Praze, Bedř. Napravil, ředitel cukrovaru v Bohušovicích, Vojta Náprstek v Praze a Václav Piskáček, gymn. professor v Roudnici n. L. Česť budí jejich památkce a snahy jejich nechť naleznou hojně následovníků! Nekrology jejich čteme v našem »Časopisu« roč. II. str. 129. Členů čítala naše Společnost 831.

Ve výboru Společnosti byli minulého roku tito P. T. pp.: starosta: Jan Zeyer, architekt; náměstek starosty: Jan Herain, architekt; jednatel: Ph. Dr. Karel Plischke, spisovatel, a A. B. Černý; pokladník: Eduard Bufka, revident Zemské banky král. Českého; správce sbírek: Jan Soukup, redaktor spolkového »Časopisu«; knihovník: Frt. Leypold, architekt; archivář: M. U. C. Fr. Kučera; zapisovatel: M. U. C. Jos. A. Jíra. Náhradníci: P. T. pp.: Jos. Nechleba, inženýr, PhC. Boh. V. Konečný, Frt. Helebrant, obchodník, Fr. Páris, adv. úředník. Dozorci spolkovými byli P. T. pp.: Vladimír Pér, městský rada, M. U. Dr. Jindř. Matiegka, okr lékař, Ad. Pecenka, c. k. vrchní místodrž inženýr, J. U. Dr. Jar. Haasz, sekretář zemského výboru, a J. U. Dr. Jos. Teige, spisovatel. Jako jednatel činím upřímné díky všem, kdož mi byli nápomocni v různých pracích spolkových. Tak zvláště děkuji panu Lvu Adamcovi, jehož ochota byla neocenitelná. Končím přání, aby Společnost naše stále a stále mohutněla, aby šik její členů stále rostl. Budou-li i na dálé snahy Společnosti provázeny tak sympatiemi a podporou členstva jako loni, dojdeme snad brzy k cíli lepšímu.

V Praze, dne 31. prosince 1894.

A. Bohouš Černý,
t. č. jednatel.

Zpráva o heraldickém odboru za r. 1894. Před nějakou dobou stal se pokus, aby vídeňská heraldická společnost »Adler« zřídila v Praze svůj odbor. Tato myšlenka nedošla uskutečnění, nebyvši s dostatek podporována. Proto těšíme se z toho, že došlo ku zaražení odboru heraldického ve Společnosti naši. Odbor trvá necelý rok i nelze žádati, aby za tak krátkou dobu mohl vykazovat značnou činnost. Pokládáme dosavadní činnost za průpravu a bude v tomto směru pracováno ještě déle. Heraldika (jakož i ostatní pomocné vědy příbuzné, jako: sfragistika, genealogie atd.) jest v Čechách dosud velice skrovně pěstována. Bylo dbané toho, aby heraldika vešla v širší známost; z té příčiny byly veškerý přednášky konány v plenárních schůzích členských. Odbor právě jedná o tom, aby vstoupil s »Adlerem« ve styk, zvláště výměnou publikací. Přednášek bylo celkem 5 a jich themata udána jsou ve zprávě jednatelské; velice zivý zájem, se kterým členstvo sledovalo každou přednášku, budiž mocnou vzrušinou ku práci další. Odbor heraldický čítal r. 1894 23 členy; z venkovských P. T. členů přihlásili se k odboru pp.: P. Jan Bakalář, farář v Kajdlinku, a P. Frant. Čermák, zámecký kaplan ve Valci. Funkcionáři jeho byli podepsaní. Působnosti odboru přičítáme znakovou přílohu spolkového »Časopisu«, kteráž dochází obliby stále větší; tomu nasvědčují přečetné lichotivé projevy nás došlé. Pro vděčnou paměť zaznamenáváme, že původcem odboru jest přední jeho člen, p. Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody, který úplně sám nejen konal veškerý přednášky o heraldice, provázeje zajímavý výklad obyčejné řadou kreseb, pečetí atd., ale i znalecky obstarával přílohu znakovou, znaky kresle a popisuje. Odbor koná milou povinnost, když se připojuje k upřímným díkům, vysloveným jemu ve zprávě jednatelské.

V Praze, 31. prosince 1894.

A. Bohouš Černý,
zapisovatel odboru.

J. U. Dr. Julius Nejedlý,
předseda odboru.

**Zpráva pokladní za rok 1894., schválená valnou hromadou dne
10. března 1895.**

Účet pokladniční.

Má dátí:	zl.	Kč.	Dá I:	zl.	Kč.
Za hotovost z roku 1893. . .	89	49	Za tisk »Časopisu«, oběžníků a j. . . zl. 671·40		
Za příspěvky členů zl. 901·13			Za ilustrace (cliché) » 183·98		
Za dary. » 315·20			Za poštovné, doručné a výlohy spojené s expedicí » 121·39		
Za prodané publikace » 23·48			Za paušál redakční a administrační . . . » 20·—		
Za odkaz † člena pana Karla Zíkm. Felkla, továrníka v Roztokách . . . » 40·—			Za psaní oběžníků, korresp. lístků a konané práce . . . » 34·59		
Za úroky » 116	1280	97	Za kancelářské potřeby . . . » 2·83		
			Za nájemné cd 1. února 1894. do 1. února 1895 . . . » 60·—		
			Za koupené knihy » 2·40		
			Za koup. předměty » 11·—		
			Za různá vydání . . . » 24·03	1131	62
			Zůstatek na rok 1895. 238·84		
	1370	46		1370	46

V Praze, 31. prosince 1894.

Revidoval 10/3. 1895.:

Ad. Pecenka,
t. č. dozorce spolkový.

Revidoval 9/3. 1895.:

Vladimír Pér,
t. č. dozorce spolkový.

Peněžní příjem ukazuje proti roku loňskému i předloňskému značný pokrok. Kdežto příspěvky členů činily roku 1892. zl. 186·—, roku 1893. zl. 377·—, došlo roku 1894. zl. 901·13, a to na darech zl. 315 20 proti zl. 110·— roku 1893. a proti zl. 42·— roku 1892. Celkový příjem činil roku 1892. zl. 261·92, roku 1893. zl. 513·11 a roku 1894. zl. 1280·—. Členů a příznivců měla Společnost: 200 roku 1892., 347 r. 1893. a 831 koncem r. 1894. Vydání spolkové činí roku minulého zl. 1131·62. Vydání za 2., 3., a 4. číslo »Časopisu« 1893. v obnosu zl. 144·— účtováno z příčin pokladních roku 1894. Poněvadž kromě toho zaplacená všechna 4 čísla »Časopisu« 1894. (až na nepatrný obnos asi zl. 30·—) v roce předčílem a Společnost neměla na sklonku roku žádných nedoplatků, jest pokladniční zůstatek zl. 238·84 zároveň pokladničním přebytkem, kterým uvedeno jméní spolkové v náležitou rovnováhu. Tak jako roku loňského snaha odstupujícího výboru směřovala k tomu, aby počet členů a příznivců vzrástal i aby dary plynuly hojnou měrou do spolkové pokladny, tak musí být péci i nového výboru nejen starati se všemi prostředky o další rozmnovení počtu členů a příznivců, ale i domáhati se vším úsilím toho, aby se Společnosti dostalo k dalším úkolům jejím podpory zemské i státní. A k této činnosti přeji z upřímného srdce úspěch a zdar!

Eduard Buška,
t. č. pokladník.

Zpráva pokladní. Nově přistoupili za členy ke Společnosti tito P. T. páновé a korporace: Andres Alois, lékárník, Dobříš; Bartoň Jos. a synové, továrna v Náchodě; Batěk Em., říd. učitel v Břevnově; Bayer Jos., učitel v Žebráce; P. Bečvář Vlad., farář v Mirošově; Beneš Jos., říd. učitel v Ročově; Beneš Tom., techn. adjunkt cukrov. v Kralupech nad Vlt. za r. 1894.; Občanská beseda v Tejnec; Umělecká beseda zl. 2.— za r. 1894., zl. 1.— na r. 1895.; Bezdeček Fr., soukromník na Král. Vinohradech; Bezouška Fr., mistr kovářský, zl. 2.— za r. 1894., zl. 1.— na r. 1895.; Bílek Vinc., c. k. místodrž. koncipista v Ml. Boleslaví; P. Bouška Sigismund O. S. B., kooperator a spisovatel v Machově, za r. 1894. a 1895.; rytíř Brechler z Troškovic Rud., inženýr Zemědělské rady, zl. 1.— za r. 1894., zl. 1.— na r. 1895.; učitelská jednota »Budeč« v Lounech; Bukovanský Jos., hostinský v Bystřici u Benešova, zl. 2.— za r. 1894. a zl. 2.— za r. 1895.; Bürgel J., ve Vodňanech; Burian Hanuš rytíř z Rájce ve Vídni za r. 1894 zl. 2.—, za rok 1895. zl. 1.—; Cimberek Ant., techn. adjunkt cukrovaru v Králové Městci; Čámský Jan, mistr kovářský; Čejka Ant., statkář ve Vrbně; Čejka Ctirad Boh., majetník realit v Hradci Králové, za r. 1894. zl. 2.—, za r. 1895. zl. 2.—; Čejka Václ. v Dobroměřicích; M. U. C. Čermák Rud., zl. 1.— za r. 1894., zl. 1.— na r. 1895.; Čihák Leop., obchodník v Jílovém; Čížek Jos., c. k. dvorský služebník; Čurda Ant., učitel v Žebráce; Daňek Jindř., měšťan v Litomyšli; Dr. Decker Ant., c. k. gymn. ředitel v Třeboni, zl. 2.— jako člen přispívající; Dlask Vinc., c. k. kontrolor daně cukerní v Pečkách; Dostál Fr., rolník v Morašicích; Doubek Jan, c. k. poštímistr v Čechticích; Drážďák Jan., revident na Točníku; Drbal Alois, učitel v Zahrádce; Dúras Václ., statkář v Zeleznici, zl. 2.— jako člen přispívající; P. Dvořák Jan., kaplan v Unhošti; P. Dvořák Štěpán, farář na Rychmburce; Fikar Emil, sochař na Král. Vinohradech, zl. 2.— jako člen přispívající; Filip Fr., ředitel cukrovaru ve Vinoři, zl. 2.— jako člen přispívající; Führich F. K., velkoobchodník na Král. Vinohradech, zl. 2.— jako člen přispívající; Funda Fr. ve Všechnapech; Gerl Wolfgang, c. k. naddozorce fin. stráže v Bučicích; Gýra Ferl., typograf; Halla Jos., c. k. cejchmistr v Hořovicích; Hana Petr, poslanec a starosta v Domažlických; Hanzl Jos., úředník na Žižkově; Haupt Václ., starosta na Mělniku; Heller L., droguista v Č. Budějovicích, za r. 1894. zl. 2.—, za r. 1895. zl. 1.—; J. U. C. Hevera Karel; Hlaváček Boh., sochař a malíř ve Strakonicích; Hlaváček Ed., účetní městské spořitelny v Jaroměři; Hnátek Jos., soukromník ve Vápenném Podole, za r. 1894.; Holý Stan., účetní pivovaru »Na Slovanech«; Houra Jindř. Vl., městský tajemník v Hradci Jindřichově; M. U. Dr. Hrdlička Jan., obv. lékař v Mochově; M. U. C. Hruša Fr. na Král. Vinohradech; Hübisch Rud. na Král. Vinohradech; Hullík Ant., cukrmistr v Bohušovicích, zl. 2.— jako člen přispívající; Husák R., lékárník v Semilech; Hynous Jan., okr. tajemník v Sedlici; slc. Jakubíčkova Jindř., správkyňe ústavu »Záštita«; Janig Vilém, statkář na Chlumě, zl. 2.— jako člen přisp.; Jiroš Vikt., okr. zvěrolékař v Turnově; Kabeláč Václ., okr. starosta v Německém Brodě; J. U. Dr. Kalandra Jar., c. k. pošt. sekretář na Kr. Vinohradech; Kappus Fr., městský tajemník v Benešově v Prahy; Klos Jos., obchodník v Šopce; Kobza Jos., c. k. gymn. prof. v Čáslavi; M. U. Dr. Kolář Jos., obv. a panský lékař v H. Ročově; Koliha Otto v Turnově; Koštál Fr., úředník buštěhr. dráhy; P. Kouba Vojt., farář a bisk. notář v Souticích; Kouřimský Q., lékárník ve Vyšším Brodě; P. Kozler Dom., provisor kláštera v Břevnově, zl. 2.— jako člen přisp.; Kratochvíl Bedř., úředník cukrovaru v Mochově; Krejník Václ., říd. učitel v Černochově; Krumholz Václ., statkář a poslanec v Číčovicích, zl. 1.— na r. 1894.; Krupka Ant., městský rada a majetník domů na Smíchově; Kuchynka R.; Linhart Jos., stavitec na Smíchově; Lučan Adolf, obch. příručí na Žižkově; Lůžek Alois, říd. učitel v Senkově; Machytka Ed., soukromník v Branné, zl. 1.— na r. 1894.; Masner Filip ml. v Novém Knině, zl. 2.— jako člen přisp.; pí. Matějková Marie, chot okr. lékaře, zl. 2.— jako člen přisp.; Mathe J., obch. příručí na Smíchově; Mejsník Jos. v Unhošti; Melichar Fr., učitel při měst. škole v Unhošti; Metelka Bedř., c. k. celní assistent, zl. 2 oř za r. 1894., zl. 1 oř za r. 1895.; Museum krajinské v Jičíně; Museum městské v Hradci Králové zl. 2.— jako člen přisp.; Museum městské v Novém Bydžově; Myler V., majetník

truhlářského závodu v Roudnici; Nečásek Ant., c. k. pošt. oficiál; Nehyba Jos., techn. správce cukrov. v Rožďalovicích; Nemanšký z Nemanova Jos., c. k. podplukovník na Kr. Vinohradech; místní odbor Nár. jednoty severočeské v Ledvicích; Palliardi Jarosl., kand. notářství a redaktor ve Znojmě, za r. 1894. a 1895.; J. U. C. Panský Karel v Bechyni; Papoušek Ant., knihkup. účetní na Kr. Vinohradech, zl. 1— za r. 1894.; Parma Karel, adjunkt cukrov. v Trmici; Parma Vladimír, majetník Valašské tržnice; Patsch V., účetní montánní společnosti ve Staré Huti; Pelant J. J. na Král. Vinohradech; Penkovský Vilém, c. k. poštmistří v Ledci; M. U. C. Piskáček A., zl. 1— za r. 1894., zl. 1— za r. 1895.; P. Postříhač Ant., kaplan u sv. Tomáše; Power Fr., c. kr. profesor v Jičíně; Presler Jos., úředník chem. továrny v Břevnově; městská rada ve Dvoře Králové nad Labem; Ramboousek Fr., techn. adjunkt cukrov. v Českém Brodě; Ratolínská Lad., chemik cukrov. v Král. Městci; Reissenzahn Ant., továrník; M. U. Dr. Rissl V. v Hořovicích; Röessler Jos. ml., obchodník; Routek Jan, majetník obch. domu na Žižkově, zl. 2— za r. 1894., zl. 1— za r. 1895.; M. U. Dr. Rožánek Otakar zl. — 80 za r. 1893., zl. 2— za r. 1894. a zl. 1— na r. 1895.; Rádek Fr., učitel v Bělé v Turnově; Rezníček Jan, ředitel měst. školy v Král. Městci; Sedláček Aug., c. k. profesor a spisovatel v Táborě, zl. 2— jako člen přisp.; Sedláček Jan, vrchní kníž. inženýr na Hluboké, zl. 2— jako člen přisp.; P. Th. Dr. Sedláček Jan, metropol. kanovník u sv. Vítta; Sekera Karel, lékárník v Lounech; Sequens Gust., c. k. hosp. správce na Zderaze u Směřic, zl. 2— jako člen přisp.; Schiller Antonín, knihkup. účetní; ze Schlueterbachu K., majetník realit v Libni; Schröter Karel, c. k. poštmistří v Vysokém nad Jizerou; Skrbek Alois, c. k. geometr v Berouně; Slánský Fr., učitel v Lounech; Slavík Jan, statkář ve Slapanicích, zl. 1— za r. 1894., zl. 1— za r. 1895.; Slavík Jos., městský tajemník v Hořovicích, zl. 2— jako člen přisp.; Slavík Prokop, lékárník na Horách Kutnách, zl. 2— jako člen přisp.; Slavíček Ant., stavitec, zl. 2— jako člen přisp.; M. U. Dr. Smrk Václ., panský lékař na Peruci; tělocv. jednota „Sokol“ v Duchcově, v Hoř. Hamru, v Hradci Králové, v Chocni, v Chotěboři, v Klatovech, v Kostelci nad Labem, v Košířích, v Krásnému Březnu, v Kyšperku, v Liboci zl. 1— za r. 1894., zl. 2— za r. 1895., v Loužnici, v Nov. Městě nad Metují, ve Votovovicích zl. 1— za r. 1894., zl. 1— na r. 1895.; Součup Ant., učitel v Mochově; Křest, katol. spolek v Unhošti; Srb Jan, starosta v Uhřínečku, zl. 2— za r. 1894.; Staněk Ant. J. K. v Nymburce; Starý Alois, statkář ve Slapanicích, zl. 1— za r. 1894.; Stibor Jan, úředník buštěhr. dráhy; J. U. Dr. Stopka V., c. k. notář v Lounech; M. U. Dr. Sutnar Jos., městský lékař v Blovicech; Svátek Jarosl., úředník Úrazové pojíšťovny, zl. 1— za r. 1894.; Šašek Jos., c. k. poštmistří v Králové Městci; Šimon Ant., cukrmistr v Král. Městci; P. Šittler Fr., provisor kníž. arcib. semináře; Skorpil X., učitel v Mochově; Šolc Jos., říd. učitel ve Stradonicích; P. Šrůtek Jos. A., kanovník arcijáhen a spisovatel v Hradci Králové, zl. 2— jako člen přisp.; Šťastný Ant., kovář; Šťastný Fr., majetník závodu zasilatelského, zl. 1— za r. 1894.; Štolba Fr., profesor c. k. české vys. školy technické, zl. 2— jako člen přispívající; J. U. Dr. Talíř Mat., profesor při c. k. české universitě, zl. 2— jako člen přisp.; Tesánek Jindř., lékárník a starosta města, Beroun; Teynil Jan Fr., inženýr a stavitec na Mělníku, zl. 1— za r. 1894., zl. 1— na r. 1895.; J. U. C. Tomášek Jos., továrník ve Vys. Mýtě; P. Tonder Al. J., provinciál rádu Augustiniánů, zl. 2— jako člen přisp.; Trenkwald Jan ml., továrník, zl. 2— za r. 1894., zl. 1— na r. 1895.; Turek Ant., architekt na Král. Vinohradech, zl. 2— jako člen přisp.; Unger Ant., pekař na Smíchově; Wildt S. Eug. v Louňově; Winkler Fr., okr. tajemník na Mělnici, zl. 2— jako člen přisp.; Vodička Jan, učitel v Lounech; Volman Fr., továrník v Žebráce; Vondráček Václ., hosp. úředník na Pátku, zl. 2— jako člen přisp.; okresní výbor v Mnich. Hradišti; okresní výbor v Lounech; Závodský Ferdinand v Humpolci; Zeyer Julius, spisovatel ve Vodňanech; Zimmermann Vil., c. k. oficiál daně cukerní v Mochově; Zuber Rud. na Žižkově; Žák Ant., majetník hospodářství v Libochovicích; Ždářský Ed., majetník domu a městský rada na Žižkově; Žížala Tom. B., fotograf na Smíchově.

Za příznivce Společnosti přistoupili P. T. pp.: Materna Ot., architekt,

zl. 5—; Maydl Jan, e. k. okr. hejtman v Blatné, zl. 5—; sl. Historické museum králov. města Plzně, zl. 5.—; Rieger K., továrník v Dolní Roketnici, zl. 5—.

Na vydávání znakové přílohy a k účelům Společnosti vůbec darovali P. T. pp.: P. Bakalař Srbecký J. M., farář v Kajdinku, zl. —50; Bělohlávek Ant., c. k. oficiál dané cukerní ve Velimi, zl. 1—; sl. Umělecká beseda zl. 5—; P. Bucht a Ant., farář v Rítomicích, zl. 1—; Čámský Boh., inženýr, zl. 2—; Čejka Ctirad B., majetnický realit v Hradci Králové, zl. —20; P. Čermák Fr., zám. kaplan ve Valci, zl. —50; Červinka Ant., učitel v Třebořicích, zl. —50; Diviš K., učitel měst. školy ve Smířicích, zl. 1—; Freyn V., ředitel cukrov. v Záboří, zl. 1—; Fryč Jos., nájemce dvora v Bakově, zl. —50; Gerl W., nadzorozec c. k. fin. stráže v Bučicích, zl. —10; Ginz Jos. ve Žďánicích, zl. —55; Halla Jos., c. k. cejchmistr v Hořovicích, zl. 1—; P. Hejna Jos., farář v Drahově, zl. 1—; Herfurth Jos., inženýr st. drah v Teplicích, zl. 1—; Hofmeister Václ., c. k. vrchní zkoušebník, zl. 1—; Holešovský O. zl. 2—; Hořice K., likvidátor městské spořitelny, zl. —50; Kancýn Bedř., c. k. okr. soudce v Dačicích, zl. 1—; Klusáček Em., c. k. berní kontrolor v Blatné, zl. 1—; J U. Dr. Krška K., c. k. soudní adjunkt na Vsetíně, zl. 1—; Kučera Jan, první techn. adj. cukrovaru ve Vysočanech, zl. 1—; Květon Jos., učitel, zl. 1—; J. U. Dr. Langer Č. v Rychnově nad Kn., zl. —50; Lezner Arn. na Smíchově, zl. 1—; P. Lhotský Jos., farář v Jirčanech, zl. —50; Lorber Ed., hodinář na Kladně, zl. —50; Materna J. na Králov. Vinohradeck, zl. 2—; Merz Ant., účetní spořitelny a spisovatel v Lounech, zl. 1:50; Němeček Jan, c. k. professor st. prům. školy, zl. 1—; Nováček Fr., učitel měst. školy ve Strakonících, zl. —50; Ottá K., holič, zl. —30; Pacovský Jos. ve Vražkově zl. —20; Paděra Boh., ředitel cukrovaru v Trmici, zl. 2—; Pečenka Ad., c. k. vrchní místodrž. inženýr, zl. 1—; Pešek K., učitel ve Zruči, zl. —20; Pettrich F., techn. revident v. v. v Třebenicích, zl. 2—; Požarský Jar. na Smíchově, zl. 1—; Procházka Jan v Sobočicích, zl. 1—; Přiborský K., inženýr, zl. 3—; Roštlapil Břet., inž. adjunkt na Snižchově, zl. 1—; Sádlo V., disponent v Domažlicích, zl. —35; Sajbic V., úředník cukrovaru v Kloboukách, zl. 1—; Schubert Ant., c. k. poštmistř v Radotíně, zl. 1—; Siblík Jos., učitel měst. školy v Blatné, zl. —10; Smolík V. R., sochař, zl. 2—; P. Spisar P., kaplan v Hněvotíně, zl. 1—; Čtenářský spolek ve Vlašimi, zl. —20; Stejskal Theodor zl. 1—; Sovoboda Jos. zl. 1—; Sýkora Fr. zl. 1—; Šimmon Jan, učitel na Malé Skále, zl. 1—; M. U. Dr. Vondrovic J., obvodní lékař v Poděbradech, zl. 2—; Votruba Vrat., gymn. prof. ve Vys. Mýtě, zl. 1—; sl. okresní výbor v Polici zl. 20—, v Nov. Městě nad Metují zl. 10—, v Přelouči zl. 6—, okresní výbor v Českém Brodě, v Kouřimi, v Jilemnici, v Nasavrkách, v Nové Pace a ve Zbirovně, vesměs po zl. 5—; sl. Občanská záložna v Karlíně zl. 25—, na Smíchově zl. 10—, ve Spál. Poříčí zl. 5—; St. Zderadička ze Zderadic v Libni, zl. —50.

Za objednané publikace spolkové zaslali P. T. pp členové: Brož Václ., ob. starší, zl. 1:35; P. Hejna Jos., farář v Drahově, zl. 1:50; Jakeš Ant., předsnosta stanice v Hostivari, zl. 1:25; Koukolka R., architekt, zl. 1:25; Kukaň V. zl. —55; Machytka Ed., soukromník v Branné, zl. 2:20; Palliardi Jarosl., kand. not. ve Znojmě, zl. 2—.

Za veškerý dary upřímně děkujeme a prosíme, aby bylo pamatovalo Společnost i na dálku.

V této zprávě jsou uvedeny veškerý příspěvky, které došly od **27. prosince 1894. do 8. května 1895.** včetně; později došedší budou uveřejněny v 3. čísle.

P. T. členy činíme pozorný k tomu, že méněna tím vždy Praha, kde není udáno jiné bydliště u jména některých P. T. členů; u těch P. T. členů, kde není jinak oznámeno, rozumí se, že ještě zaplacen člen-ský příspěvek zl. 1— na r. 1895.

V Praze, 8. května 1895. Ed. Bufka, t. č. pokladník,

Král. Vinohrady, Hálkova tř. č. 68 n.